

B verda

Barcelona verda. Juny 2009 núm. 124

LA PORTADA

El segon cap de setmana de maig, el Roserar de Cervantes va ser el gran protagonista de la ciutat. Amb motiu del novè Concurs Internacional de Roses Noves de Barcelona, la ciutadania va gaudir d'un programa lúdic i educatiu al

voltant de les roses i va participar, per primera vegada, en l'elecció popular de la millor rosa. Més de quatre mil persones van donar el seu vot, i van demostrar l'estima per les espècies i el verd d'aquest singular espai de la ciutat.

3 Editorial

Temporada alta

4 Notícies

11 Opinió

Beneficis ambientals

12 Agenda 21 de Barcelona

Compartint experiències

14 El personatge

Josep Armengol, apassionat de les roses

16 B verda

20 Espai metropolità

Un parc a prop d'un castell

22 Reportatge

L'Hora de Banyar-se

26 Paisatgisme

Jardins amb història

28 Eduquem per a la sostenibilitat

L'aula als parcs

30 Apunts de jardineria

Sobreviure a l'estiu

32 Fulls tècnics

Aus protegides que crien en edificis

35 Pàgines verdes

PUBLICACIÓ BIMESTRAL
Núm. 124 juny del 2009

PRESIDENTA
Imma Mayol i Beltran

VICEPRESIDENTA
Montserrat Sánchez Yuste

EDITA
PARCS I JARDINS DE BARCELONA INSTITUT MUNICIPAL
Tarragona, 173. 08014 Barcelona
tel.: 93 413 24 00
fax: 93 413 24 24
e-mail: parcsijardins@bcn.cat
www.bcn.cat/parcsijardins

DIRECTOR
Jordi Campillo

COORDINACIÓ
Noelia Rubio

CAP DE REDACCIÓ
Maria Rosa Salvadó

CONSELL DE REDACCIÓ
Maite Estrada, Patricia Falcone, Teresa Franquesa,
M. Alba Fransi, Dani García, Maria Molins, Margarita Parés,
Vicenç Ferrer, Montse Rivero, Coloma Rull

GESTIÓ, PRODUCCIÓ EDITORIAL I IMPRESSIÓ
El Tinter, S.A.L.
(empresa certificada ISO 9001, ISO 14001 i EMAS)
tel.: 93 357 00 50

COL·LABORADORS D'AQUEST NÚMERO
CincCèntims Escriptors, Virginia Vallbé, Lurdes Planes,
Ernest Costa, Sergi García, Josep Armengol

ASSESSOR LINGÜÍSTIC
Marià Pou Nadal

FOTOGRAFIA
Dani García, Alonso José Fernández, Manel Raya

FOTO PORTADA
Manel Raya

DISSENY I DIRECCIÓ D'ART
Ruiz+company

PUBLICITAT I PATROCINIS
José Luis Almudí

SECRETARIA I SUBSCRIPCIONS
Núria Ugena

TIRATGE
10.500 exemplars

Barcelona Verda no comparteix necessàriament les opinions expressades pels autors dels articles publicats.

Copyright: Reproducció autoritzada amb indicació de la font. Se'n sol·licita còpia.

Aquesta revista utilitza la família tipogràfica Fedra.

Paper reciclat
Cyclus print Torras de 115 i 170 g

Editorial

Temporada alta

Sol, lleure i moltes ganes d'estiu. L'infal·libre calendari torna a situar-nos en els mesos de calor. I per gaudir-ne al màxim tornem a tenir una ciutat a punt per a tothom. A punt per als amants de la música als capvespres, rodejats del verd dels parcs. A punt per als que aprofiten l'hora del bany i s'ho passen bé remullant-se a les platges del litoral. A punt per als que es passegen a l'ombra dels arbres que llueixen a la ciutat. A punt per als que troben als carrers i places de la ciutat espais de convivència i lleure. A punt per al públic d'espectacles presents a tots els racons de la ciutat.

Però el protagonista principal és, inevitablement, el mar. Tornarem a omplir de colors i brogit les platges, que, un any més, disposen de tots els serveis municipals per acompanyar-nos a l'hora del bany. Els banyistes gaudirem d'un renovat Centre de la Platja, ens acostarem a la Biblioplatja, podrem compartir esquixos de mar amb companys discapacitats amb la tranquil·litat de disposar de serveis a la seva mida i del suport de monitors,

exercitarem els músculs al nou circuit de salut o, simplement, passarem les hores al més pur estil del *dolce far niente*. Enrere deixem sis mesos d'intensa activitat en una ciutat sempre en moviment i que avança amb pas ferm cap a la sostenibilitat, amb una creixent conscienciació ciutadana que el medi ambient és cosa de tothom. I és per això que gaudirem del brogit de la ciutat al litoral marítim, als parcs, als jardins, als carrers i places, compartint espais i intercanviant retalls de vida en un entorn urbà càlid, que volem amable i a la mida de tothom.

L'estiu ens proporciona sempre un parèntesi vacacional en què afloren les nostres inquietuds i vivim el dia a dia amb intensitat. Si a la primavera resorgim de la letargia hivernal, a l'estiu convertim cada hora en una festa. Que sigui així per a tothom. Tingueu unes bones vacances!

Jordi Campillo
gerent de Medi Ambient

Notícies

Noves espècies llueixen en el Concurs de Roses Noves de Barcelona

Tothom es va posar d'acord. Tant el jurat professional com el públic assistent van assenyalar la mateixa rosa com a guanyadora del novè Concurs de Roses Noves de Barcelona, celebrat a començaments de maig, al Roserar de Cervantes. L'exemplar guanyador és un roser híbrid de te-grandiflor obtingut per la centenària empresa francesa Meilland.

El concurs va aplegar, el divendres 8 de maig, un jurat integrat per cinquanta persones, entre les quals hi havia rose-ristes, jardiners, comerciants de plantes, investigadors i professors universitaris, perfumistes i creadors de diverses disciplines, vinguts de diferents punts d'Espanya i també de països com l'Uruguai, Eslovàquia, França i Itàlia. Ells, juntament amb una comissió per-

manent que supervisa les plantes al llarg de l'any, van decidir els guanyadors en les diferents categories. Hi concorrien quaranta-vuit varietats, presentades per catorze obtentors de rosers. El roser més puntuat, que va rebre el premi especial Barcelona, va ser la varietat Am708htg, presentada per Meilland, que també va guanyar el premi al millor roser híbrid de te-grandiflor. El millor roser de la raça floribunda-polyanthes va ser dels danesos Poulsen Roser; el millor miniatura-entapissant, dels francesos Delbard, i el millor roser paisatgístic, dels britànics Davis Austin Roses.

EL PÚBLIC VISITANT TRIA

Per primera vegada en la història del concurs, aquest 2009, la ciutadania

La centenària empresa Meilland guanya els premis del jurat i del públic

La varietat Am708htg, presentada pels francesos Meilland. Aquesta rosa va rebre el Premi Especial Barcelona al roser més puntuat, el Premi Rosa Ciutadana 2009, el premi al millor roser híbrid de te-grandiflor i el Premi de l'Associació Espanyola de la Rosa a la millor flor.

1. Premi al millor roser floribund-polyanthes: Poulcaso33. Obtentor: Poulsen Roser (Dinamarca)
2. Premi al millor roser miniatura-entapissant: 24270101. Obtentor: Delbard (França)
3. Premi al millor roser paisatgístic: Ausbreeze. Obtentor: David Austin Roses (Regne Unit)
4. Premi de l'Associació d'Amics dels Jardins a la millor fragància: Ausvibrant/12B/04. Obtentor: David Austin Roses (Regne Unit)
5. Premi de l'Associació Espanyola de Parcs i Jardins Públics al roser més vigorós: Reu Leo. Obtentor: Reuter Frères (França)
6. Premi especial de la gent gran: Jacibego. Obtentor: Jackson & Perkins (EUA)

1.

2.

3.

4.

5.

6.

també ha pogut escollir la seva rosa preferida. El diumenge 10 de maig, últim dia del concurs, s'havien recollit 4.569 vots. Set-centes seixanta-dues persones van coincidir amb el jurat professional i van convertir el roser de Meilland en el més votat de tots. Al mateix temps, altres entitats han atorgat premis paral·lels: l'Associació Espanyola de la Rosa també ha distingit Meilland amb el premi a la millor flor; l'Associació d'Amics dels Jardins ha donat a David Austin Roses el premi a la millor fragància; el premi de l'Associació Espanyola de Parcs i Jardins al roser més vigorós ha anat a mans dels francesos Reuter Frères, i, finalment, el premi especial de la gent gran de Barcelona, atorgat pel Consell Municipal de la Gent Gran, ha estat per als nord-americans Jackson & Perkins.

TOT UN CAP DE SETMANA

El divendres 8 de maig a la tarda, ja fetes les deliberacions del jurat, el parc es va obrir al públic, que va poder assistir a un concert de la Banda Municipal de Barcelona. L'endemà, el Gremi de Floristes de Catalunya va dur a terme diverses demostracions florals i l'Escola Superior d'Hostaleria de Barcelona va mostrar l'ús gastronòmic que es pot donar a les roses, sobretot a través d'essències que aromatitzen begudes, postres i altres plats. Les creacions fetes

van ser sortejades entre el públic, igual que les que l'endemà, diumenge, van fer els professors de l'Escola d'Art Floral de Catalunya. Per tancar els actes del diumenge es va donar a conèixer el premi popular Rosa Ciutadana. Com a novetat d'aquesta edició s'ha creat la categoria de premi popular, per implicar també en l'elecció de la millor rosa a concurs tota la gent que, coincidint amb la celebració d'aquest esdeveniment, s'acosta a visitar el Roserar de Cervantes.

FESTA CONSOLIDADA

El concurs de roses noves de Barcelona ja acumula nou edicions. Els concursos europeus més importants són els de París, Baden-Baden i Ginebra. De tota manera, el concurs de Barcelona té una importància estratègica: és el que obre la temporada mundial d'aquests concursos, en què només concorren varietats de roses encara inèdites. La creació d'aquestes roses és un procés que pot portar fins a vuit anys de feina. Inclou la millora genètica per l'encreuament d'espècies existents i la selecció dels exemplars resultants, la reproducció per l'empelt d'aquests amb peus de roser silvestre, el desenvolupament de la planta, la presentació en concursos i certàmens del sector i, possiblement, la distribució comercial.

La recollida pneumàtica arriba a Lesseps

Tres mil sis-cents veïns de la plaça Lesseps i rodalia ja tenen un lloc on llençar la brossa orgànica i les escombraries no reciclables. I poden fer-ho, a més, amb tots els avantatges de la recollida pneumàtica. L'abril passat es va anunciar l'entrada en funcionament de la nova central de recollida pneumàtica a la plaça Lesseps. El dia 5 d'aquest mateix mes es va fer una jornada de portes obertes al nou equipament, al qual s'accedeix des del carrer Torrent de l'Olla, i es va explicar als veïns com funciona el sistema de recollida. Els residus es poden llençar en cinquanta-set bústies instal·lades a la mateixa plaça i també a la ronda General Mitre, entre Lesseps i el carrer Puig-reig. Trenta-set d'aquestes bústies són per al rebuig, i vint-i-set, per als residus orgànics.

FUTURES AMPLIACIONS

La nova central de Lesseps emprèn ara el camí per aconseguir tot el potencial: en el futur ampliarà la seva zona d'influència cap a l'avinguda de Valcarca, el casc antic de Gràcia, la Travessera de Gràcia i també el carrer Balmes. Les previsions apunten que tindrà capacitat per servir vint-i-un mil veïns i cent vuitanta comerços. Abans d'acabar l'any, la xarxa de recollida pneumàtica del carrer Gran de Gràcia es connectarà amb la central de Lesseps, i, per tant, la recollida en aquest carrer es deixarà de fer amb camions aspiradors.

QUALITAT DE VIDA

El sistema de recollida pneumàtica a través de centrals col·lectores comporta

milliores per a la qualitat de vida dels barris on s'instal·la. Evita els desbordaments de brossa, ja que la central la va aspirant tan bon punt la bústia és plena; afavoreix la recollida selectiva i permet recollir les fraccions orgànica i de rebuig; s'adapta a la trama urbana, ja que permet instal·lar bústies al carrer o fins i tot a l'interior dels edificis; ocupa menys espai a la via pública, i evita la presència de camions de recollida, cosa que influeix tant en el soroll com en la contaminació.

En l'actualitat, Barcelona disposa d'una xarxa de recollida pneumàtica de 31,4 quilòmetres, amb un total de 1.414 bústies, que donen servei a 52.000 ciutadans. La central de Lesseps és la setena en funcionament a la ciutat. Ja se n'estan executant dues més al districte de Sant Martí: 22@Llevant i 22@Ponent.

Cinquanta-dos mil ciutadans ja tenen accés a la xarxa de recollida pneumàtica de la ciutat

1. La nova central de recollida pneumàtica va entrar en funcionament l'abril passat
2. Aquest nou equipament aprofita l'antic túnel que connectava el carrer Gran de Gràcia amb la Ronda General Mitre en sentit Llobregat

2.

Cries de falcó al niu de la Sagrada Família

La càmera 'web' que es va instal·lar al niu de la Sagrada Família va registrar més de cent cinquanta mil visitants a l'abril

El 8 d'abril passat van néixer quatre cries al niu de la Sagrada Família. L'esdeveniment coincidia amb els deu anys de la reintroducció del falcó pelegrí a la ciutat. En previsió del naixement, els mesos previs a la cria s'havia instal·lat una *webcam* amb finalitats divulgatives. La premsa va recollir a bastament la notícia, tant als mitjans catalans com als de tot Espanya. Resultat: durant el mes d'abril, la càmera *web* del niu de Sagrada Família (consultable a www.bcn.cat/mediambient i a www.falconsbarcelona.net) va registrar la inesperada xifra de més de cent cinquanta mil visitants, fet que va posar a prova el mateix servidor on s'allotjava el *web*.

PRIMERES VISTES

El niu on van néixer els quatre pollets és al campanar de Sant Bartomeu, a la façana de la Passió de la Sagrada Família. Els pollets són fruit de l'aparellament entre un mascle alliberat al port de Barcelona l'any 2001 i una femella nascuda al penya-segat de Montjuïc el 2006. Els visitants de la càmera *web* –una eina d'alt valor científic, pedagògic i divulgatiu– van poder veure les feines d'incubació, fetes, fonamentalment, per la femella. El 8 d'abril van néixer les cries –dos mascles i dues femelles–, que durant uns vint-i-

cinc dies hauran estat alimentades pels progenitors, bec a bec, amb ocells caçats al vol. En aquest temps, els falconets han anat canviant el primer plomissol per un de més blanquinós i espès, que posteriorment ha donat lloc a les primeres plomes.

EL RETORN DEL FALCÓ

El programa de reintroducció del falcó pelegrí a la ciutat va començar el 1999, vint-i-sis anys després de la desaparició de l'última parella de falcons que quedava a la ciutat. Fins l'any 2003 es van alliberar a Barcelona quaranta-set falcons, i des de llavors fins al 2008 n'havien nascut un total de trenta-nou. El falcó pelegrí sol criar en estructures verticals, com penya-segats o edificis elevats. Aquesta espècie no construeix nius, sinó que busca recer entre roques o estructures d'edificis per pondre-hi els ous.

El projecte de reintroducció del falcó pelegrí és una iniciativa impulsada per l'Ajuntament de Barcelona i l'empresa Thalassia Estudis Ambientals, i té el suport de la Generalitat de Catalunya. La instal·lació de la càmera *web* ha comptat amb la col·laboració de la Junta Constructora del Temple Expiatori de la Sagrada Família i de les empreses Vodafone i Miranatura.

A mitjans de maig es va fer l'anellament de les cries.

Trasplantament d'arbrat

El trasllat dels bellaombres és provisional, mentre durin les obres del metro a la plaça d'André Malraux

El primer cap de setmana de maig, quatre bellaombres (*Phytolacca dioica*) de la plaça d'André Malraux, al barri de Fort Pienc, es van traslladar al veí Parc de l'Estació del Nord. L'operació, d'una certa complexitat, era necessària a causa de l'ampliació del vestíbul de l'es-

tació de metro d'Arc de Triomf. L'empresa pública promotora de les obres, GISA, i el mateix Ajuntament s'han compromès amb els veïns que, quan s'acabin les obres, els bellaombres trasplantats tornaran a la plaça.

La cita anual amb la música als parcs

El 25 de juny, la Banda Municipal de Barcelona donarà el tret de sortida a una nova edició del cicle Música als Parcs. La cita és al Parc de la Barceloneta, a les 19.30 h. La formació, que participa en el cicle per segon any consecutiu, oferirà un repertori de clàssics per a tota la família. Com ja és habitual, Música als Parcs inclou dues programacions paral·leles: una de música clàssica i una altra de jazz. La primera es durà a terme cada dijous i divendres de juliol, al Turó Park i al Parc de la Ciutadella. La de jazz s'estén més en el temps, a raó d'un concert per setmana, durant els mesos de juliol i agost. A més del concert inaugural, la Banda Municipal protagonitzarà dues cites més, el 16 de juliol, al Parc de la Creueta del Coll, i el 23 de juliol, al Parc de Diagonal Mar.

El programa de concerts estiuencs als parcs va néixer fa més de deu anys. L'objectiu era acostar la música de qualitat a tots els públics i, alhora, potenciar les possibilitats dels parcs com a

escenaris de cultura. En l'edició del 2009, el programa, que ja es pot consultar al [web municipal](#), inclou una vintena de concerts.

El programa de concerts estiuencs acostarà gratuïtament la música a tothom, en diferents parcs

Viena s'interessa per les polítiques ambientals barcelonines

Una delegació de l'Ajuntament de Viena va visitar Barcelona el 12 de maig per conèixer l'experiència de gestió ambiental de la ciutat. El grup incloïa els representants polítics del comitè de medi ambient de la ciutat, encapçalats per la consellera executiva de Medi Ambient de Viena, Ulrike Sima. El recorregut va començar al carrer Torrent de l'Olla, a les instal·lacions de l'Àrea de Medi Ambient de l'Ajuntament. Un grup de tècnics municipals va explicar als visitants les accions derivades de l'Agenda 21 barcelonina i els programes d'energies renovables. També es va dedicar una sessió

a la iniciativa *Ajuntament més sostenible*, per la qual l'Ajuntament de Barcelona incorpora criteris ambientals en els processos de compra pública. Es dona la circumstància que Viena, ciutat de referència en polítiques de medi ambient i sostenibilitat, disposa d'un programa semblant des de fa deu anys. Els representants de Viena també van tenir una trobada amb la regidora de Medi Ambient de Barcelona, la cinquena tinenta d'alcalde, Imma Mayol. L'endemà, l'expedició va visitar dues instal·lacions d'àmbit metropolità, l'Ecoparc-2, a Montcada i Reixac, i la depuradora d'aigües del Baix Llobregat.

La delegació vienesa va ser rebuda per la cinquena tinenta d'alcalde de Medi Ambient, Imma Mayol

Catorzena edició de l'Aula d'Ecologia

El 28 d'abril passat, l'economista Antoni Serra i Ramoneda va clausurar el cicle de conferències de l'Aula d'Ecologia 2009 amb una xerrada en què va dissertar sobre les dues forces oposades que, en la seva opinió, intervenen en l'actual crisi econòmica: d'una banda, disminueix el consum dels recursos, però, de l'altra, la pressió per crear llocs de treball pot portar els governs a relaxar les seves polítiques conservacionistes. La sala d'actes de la Casa Elizalde estava plena, com en la majoria de les sessions del cicle.

Aquest any, els ponents de l'Aula d'Ecologia han estat Núria Cassó i Daniel Sol, especialistes en espècies invasores; Javier Retana, director del CREAF; l'economista Joan Martínez Alió; Josep Hurtado, zoòleg i especialista en estudis del mar; Gabriel Borràs, coordinador tècnic de l'Agència Catalana de l'Aigua; David Pon, estudiós de la petjada que el consum de les societats deixa en el planeta; l'arquitecte i urbanista Carles Llop, i el biòleg pesquer Jordi Lleonart.

Els horts urbans, ara també per als discapacitats

Les entitats que treballen amb persones afectades per discapacitats o trastorns mentals disposen d'una nova eina de treball. Deu parcel·les d'horts urbans queden reservades, a partir d'ara, per a aquestes institucions, gràcies a l'acord que han adoptat recentment l'Àrea de Medi Ambient de l'Ajuntament i l'Institut Municipal de Persones amb Discapacitat (IMD). L'acord arriba quatre anys després d'una primera experiència feta amb dues parcel·les que van ser cedides a entitats socials que treballen en l'àmbit de les persones amb discapacitat.

Es respon així a les peticions formulades per diverses entitats que havien suggerit a l'IMD l'oportunitat d'utilitzar els beneficis de l'horticultura com a mitjà de rehabilitació en salut mental.

NOVES CAPACITATS

Les deu parcel·les estan repartides per vuit districtes de la ciutat. Entre la dotzena d'entitats beneficiàries hi ha la

Fundació Hospital Sant Pere Claver, l'Associació per a la Rehabilitació del Malalt Psíquic (AREP) i l'Associació Catalana de Traumatismes Cranioencefàlics (TRACE).

En la presentació de l'acord, el 18 de maig passat, la tinenta d'alcalde de Medi Ambient, Imma Mayol, que estava acompanyada del segon tinent d'alcalde, Ricard Gomà, i de Xavier Trabado, representant de les persones amb discapacitat en el consell rector de l'IMD, va destacar que aquest conveni suposa "un salt endavant en la inclusió social i relacional" de les persones amb discapacitat. Mayol va destacar el paper que pot tenir en la capacitació laboral de les persones participants, i va subratllar que "aquesta experiència recull els principis de l'IMD pel que fa a aquestes persones: igualtat en relació amb els altres, respecte a les seves diferències, capacitació i gens de paternalisme".

**Diverses entitats
demanaven utilitzar
l'horticultura com a mitjà
de rehabilitació**

La cura i explotació d'aquestes parcel·les comporta importants beneficis socio-relacionals, terapèutics i de rehabilitació

Beneficis ambientals

Virgínia Vallbé
Col·legi d'Ambientòlegs de Catalunya

Habitualment, quan avaluem una actuació no només hem de parlar dels beneficis, sinó també dels inconvenients que comporta, però quan parlem de fer recollida selectiva de les restes de menjar i vegetals ens podem arriscar a dir que tot són avantatges, sempre que es faci adequadament la separació en origen.

La fracció orgànica dels residus municipals (d'ara endavant, FORM) constitueix el major percentatge en pes de les nostres deixalles; així, doncs, dels 1,47 kg per persona i dia que genera cada ciutadà a Barcelona, aproximadament mig quilo correspon a la FORM. Només aquest fet ja és prou significatiu per donar especial rellevància a la gestió i recollida selectiva en origen d'aquesta fracció. Cal remarcar també el paper fonamental que tenen el que coneixem com a grans generadors (mercats, restaurants, fruïteries, etc.), pel gran volum de matèria orgànica que produeixen en les seves activitats.

I un cop el ciutadà/comerciant fa l'esforç de separar correctament la FORM en un cubell diferenciat, i, si pot ser, fent servir una bossa compostable, quins beneficis n'obtenim?

En primer lloc, es pot aconseguir que allò que per a nosaltres era un residu, gràcies als processos de compostatge i digestió anaeròbia, esdevingui un recurs.

A les plantes de compostatge té lloc un procés de descomposició de la matèria orgànica –semblant al que es dona a la natura– per l'acció de microorganismes en presència d'oxigen, del qual s'obté un adob orgànic anomenat compost. Cal destacar que perquè aquest compost sigui de qualitat i tingui possibilitats reals d'utilització en el mercat és necessari que la recollida en origen de la FORM disposi de la menor quantitat d'impropis possible. El compost aporta al sòl matèria orgànica, que millora la porositat i augmenta la retenció d'aigua, propietats que són de més interès en l'àmbit mediterrani, on els sòls són pobres en fracció orgànica i l'impacte per desertificació és elevat.

En el cas de les plantes de digestió anaeròbia, la matèria orgànica es

degrada mitjançant microorganismes en absència d'oxigen i s'obté com a resultat biogàs i un digest del qual posteriorment també es pot extreure compost. El biogàs produït es transforma en energia elèctrica, que es pot usar a la mateixa planta o exportar a la xarxa elèctrica.

En segon lloc, valoritzant la FORM es redueix el volum dels residus municipals biodegradables que rebrien un tractament finalista (incineració o deposició controlada), cosa que fa disminuir els problemes de generació de lixivats, pudors i emissions de gasos que produeixen aquests residus en aquest tipus d'instal·lacions.

I, per últim, amb la recollida en origen de la matèria orgànica i la posterior valorització es contribueix a mitigar el canvi climàtic reduint les emissions de gasos d'efecte hivernacle que es produeixen en les instal·lacions de tractament finalista.

L'actual normativa ambiental considera els dos darrers aspectes esmentats i estableix uns objectius de reducció progressiva de la quantitat de residus biodegradables destinats a dipòsit controlat. És més, les dues lleis catalanes més rellevants en relació amb la FORM, recentment aprovades, obliguen tots els municipis a implantar la recollida selectiva de la fracció orgànica i donen més importància al principi "qui contamina, paga", de manera que estableixen gravàmens diferenciats per als municipis que no fan recollida selectiva d'aquesta fracció i que destinen els seus residus a dipòsit controlat o incineradora.

Per acabar, el Col·legi d'Ambientòlegs de Catalunya vol encoratjar l'Ajuntament de Barcelona en el nou repte que suposa estendre la recollida de la brossa orgànica a tota la ciutat, una de les principals novetats de la nova contracta de neteja i residus que entrarà en vigor el novembre vinent.

Compartint experiències

Agenda 21

TMB va obrir les portes als firmants de l'Agenda 21 per mostrar-los el seu Pla d'Acció Ambiental

Els seus autobusos van consumir l'any passat 18 milions de litres de gasoil, els seus metros gasten tanta energia com una ciutat de 150.000 habitants i la seva xarxa transporta més de 570 milions de viatgers l'any. L'impacte de les decisions que prenen les empreses englobades dintre de Transports Metropolitans de Barcelona és tan gran que el seu Pla d'Acció en qüestions de sostenibilitat és de referència obligada. El 21 de maig, TMB va obrir les portes per presentar-lo als firmants de l'Agenda 21.

En el marc del programa Visites 21, les entitats i empreses firmants del *Compromís Ciutadà per la Sostenibilitat* mostren sobre el terreny els seus Plans d'Acció. El 21 de maig li va arribar el torn a Transports Metropolitans de Barcelona. Trenta persones pertanyents a diferents col·lectius (empreses, sindicats, estudiants, departaments municipals, col·legis professionals) van recórrer el Centre Operatiu que TMB té a Horta. Allà van poder conèixer el Pla d'Acció d'aquest grup d'empreses.

SOSTENIBILITAT PORTES ENDINS

El motiu de la visita anava molt més enllà de les accions que el públic ja coneix (autobusos propulsats amb gas natural, assajos amb vehicles híbrids, metros que recuperen energia en les frenades), i que han portat TMB a aconseguir importants objectius en la reducció del seu impacte ambiental. El dia 21, en canvi, la xerrada es va centrar en els procediments interns que s'estan implantant per minimitzar l'impacte sobre el medi ambient. Entre els aspectes tractats destaca l'adaptació de les instal·lacions dels seus tallers per adequar-les a la normativa ambiental. A hores d'ara, en aquests equipaments ja s'estan implantant punts verds, amb tota la informació per als treballadors i les eines necessàries per garantir el correcte tractament dels residus. Així mateix, TMB està desenvolupant una eina informàtica que ha de permetre monitoritzar tots els aspectes de la gestió dels residus.

TMB prepara un sistema de gestió ambiental integral de cara a l'any 2012

Els visitants van poder recórrer el Centre Operatiu d'Horta, on es manté un terç de la flota d'autobusos de TMB

“Feu més coses de les que em pensava”, va deixar anar una de les visitants

GESTIÓ INTEGRAL

El Pla d'Acció de TMB passa per potenciar un millor coneixement de l'impacte que té la xarxa de transports sobre l'emissió de gasos i sorolls a la ciutat, i també inclou plans –molt recents– de compra sostenible i de consum responsable dins de la mateixa empresa. També s'estan fent els passos necessaris per disposar, l'any 2012, de plans de gestió integral de l'aigua i de l'energia. L'objectiu de TMB és començar a implantar aquell mateix any un sistema de gestió ambiental integral que impliqui tots els departaments. Per aconseguir-ho caldrà aplicar eines de *software* empresarial que permetin fer el seguiment de tot el comportament ambiental de TMB. Cada acció que es dugui a terme anirà acompanyada de les respectives accions de formació i comunicació interna adreçades als treballadors.

EQUIPAMENT DE REFERÈNCIA

Els participants en la Visita 21 van recórrer el Centre Operatiu d'Horta, on treballen mil cent persones i on s'aparcen i es manté un terç de la flota d'autobusos de TMB. Els visitants van poder veure el Punt Verd implantat en aquest centre i van passejar pels tallers de reparació i també per l'àrea de neteja de vehicles, on hi ha una depuradora que permet reutilitzar un 85% de l'aigua que es fa servir en aquestes operacions. La comitiva també es va endinsar en les àmplies cotxeres del complex, excavades a la muntanya i cobertes per un

parc dedicat al compositor Xavier Montsalvatge. El pes del parc i la pressió exercida per la muntanya de Collserola se sostenen sobre un bosc de columnes encaçalat per una estructura espectacular: un gran pilar, conegut amb el sobrenom de *la Palmera*, que aguanta 75.000 tones de terra.

COMIAT BLAUGRANA

Entre els vehicles que hi havia al complex es va poder veure el Bus Turístic decorat amb els colors del Barça, que els jugadors de l'equip haurien fet servir, si la pluja ho hagués permès, després de guanyar la Copa del Rei. Dies després, TMB redecoraria aquest vehicle perquè el Barça hi pogués celebrar el triomf de la Copa d'Europa. En el moment del comiat, una de les persones participants en la Visita 21 es va adreçar a la responsable de medi ambient de TMB, Sònia Centelles. “Veig que feu més coses de les que em pensava”, li va dir. Aquest era, en definitiva, l'objectiu de la trobada.

Josep Armengol

El personatge

apassionat de les roses

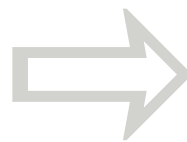
**“Si plantem rosers,
collirem roses. Així de senzill!”**

Quan era un infant, Josep Armengol jugava entre camps de rosers. La seva àvia era portera de la finca de Roses Torrellanica, una de les firmes comercials més importants del roserisme estatal. El seu pare feia d'administrador de la companyia. La mare tenia plantat a casa un roser Madame Meilland, conegut com el Roser de la Pau. I el padrí havia fet d'empeltador per a un dels creadors de roses més universals: Pere Dot. Amb tots aquests antecedents, no és estrany que Josep Armengol sigui un apassionat de les roses en totes les seves manifestacions. Des de l'any passat participa en el jurat del Concurs de Roses

Noves de Barcelona, i està embarcat en una croada per recuperar l'afició roserística: va participar en la redacció de l'obra *Catalunya, terra de roses* (1999), és vicepresident de l'Associació d'Amics de les Roses de Sant Feliu i sempre que pot ofereix roses i regala rosers, convençut que amb això contribueix a construir una petita utopia.

Què me'n pot dir, de la rosa de l'obtentor Meilland, que ha guanyat el Concurs de Roses Noves 2009?

Jo vaig votar-la, també, com una de les preferents. Sembla que tingui llum a dins seu. Té aquests grocs i aquesta

La rosa guanyadora del concurs del 2009 era també una de les meves preferides

El concurs de Barcelona ja està en la línia dels de Roma o Madrid

Crear una rosa nova costa investigació, diners i temps

Catalunya té punts de gran tradició roserística, però a Sant Feliu és on ve de més antic

coloració ataronjada a la punta dels pètals... A més, té una vegetació molt bona. Ara bé, que potser les altres roses no tenien els seus propis mèrits? Segur que sí! Potser és simplement que, aquell dia, la rosa de Meilland estava en la seva esplendor, i tots la vam trobar la més maca, tant el jurat com el públic. Si vols que et digui la veritat, jo, quan he de votar, pateixo.

Com és això?

Perquè mai no en saps prou. A mi se'm fa difícil valorar la novetat que aporta una rosa. Però em deixa molt tranquil el fet que hi hagi una comissió tècnica que valora les roses durant tot l'any.

Com veu el Concurs de Barcelona dintre del panorama internacional?

Jo crec que ja està en la línia dels concursos de Roma, Madrid... El fet que vinguin els grans obtentors de roses del món i que plantin aquí els seus rosers durant dos anys per al concurs dóna prestigi a la ciutat. I a la nostra associació estem molt contents de participar-hi com a jurat, per l'oportunitat que ens dóna d'intercanviar coneixements.

Quins són els grans referents del roserisme català?

Hi ha punts de gran tradició, com Sant Feliu de Llobregat, on ve de més antic; Reus, Calella, el Vendrell i, fins fa poc, Cubelles. En el cas de Sant Feliu, que és la meua ciutat, la nostra associació ha aconseguit que es posí un rètol a les entrades del poble on es llegeix: "Sant Feliu de Llobregat, ciutat de les roses". I estem molt contents, perquè ens ho creiem, malgrat que potser calgui posar-hi una mica d'imaginació.

Expliqui'ns-ho.

Jo dic que Sant Feliu s'ha de mirar sempre dues vegades. A primer cop d'ull veus una ciutat metropolitana, amb carreteres, asfalt i una certa impersonalitat. Però en una segona mirada descobreixes una ciutat de gran tradició roserística. Moltes entitats tenen una rosa als seus emblemes. És la ciutat de Pere Dot, creador de centenars de roses, entre elles la més petita del món, la rosa 'Sí'. L'any que ve commemorarem el cent vint-i-cinquè aniversari del seu naixement.

Pensa que, en plena guerra civil, Sant Feliu de Llobregat va ser rebatejat com a Roses de Llobregat. En aquell temps, una revista americana va donar el toc d'alarma sobre els perills que corrien els conreus d'en Dot, a qui consideraven un creador comparable a Velázquez, Goya o Murillo. I la Generalitat, l'any 1938, va dictar un decret pel qual posava la finca de Roses Dot sota la seva salvaguarda.

A més de Pere Dot, dels seus fills i també dels seus néts, que avui encara fan rosers a la Palma de Cervelló, tenim altres roseristes, com Llorenç Pahissa,

la família Camprubí, en Francesc Bofill, de Roses Torreblanca, i altres obtentors del Baix Llobregat que col·laboraven amb la ciutat. A més, a Sant Feliu organitzem des del 1928 l'Exposició de Roses, i des de fa tres anys gaudim d'un nou roserar públic, el Dot-Camprubí.

En la meua ignorància, jo em pensava que la pàtria de la rosa catalana era el Maresme.

Home, quant a conreu i comercialització, actualment potser sí. Allà sobretot hi ha els vivers, i s'hi fan roses de mercat. Però a Sant Feliu, les roses no només s'hi comercialitzaven, també s'hi creaven. Crear una rosa nova comporta investigació, calen diners per registrar-la, té un cost de temps, i, avui dia, tots som potser massa pràctics.

Fa tot just sis anys que van crear, a Sant Feliu, l'Associació d'Amics de les Roses. Per què?

Com deia el poeta Martí Dot: "Una rosa. Poca cosa? Potser sí, parlant en prosa." Les roses són el patrimoni efímer, gairebé invisible, dels sant-feliuencs. Amb la nostra associació (www.amicsdelesroses.santfeliu.net), cada febrer fem plantacions populars a Torreblanca, participem en l'exposició nacional de roses –les escoles també tenen un premi infantill–, fem conferències i tallers. Recentment hem firmat un protocol de col·laboració i amistat amb la Federació Mundial d'Associacions de Roses i l'Associació Espanyola de la Rosa, i en la pròxima trobada mundial de Vancouver es parlarà de les plantacions que fem a Torreblanca. Els presidents d'aquestes entitats, Gèrald Meilland i Matilde Ferrer, estaven encantats amb el projecte: que una associació pugui plantar els seus rosers en un parc públic els va semblar tot un exemple per al món!

Em vénen ganes de plantar un roser.

Te'n regalarem un! Aquesta és la idea que us volia transmetre: si plantem rosers, collirem roses. Un missatge ben senzill que és, alhora, un camí cap a la utopia.

Gerard Maristany

B verda

La feina dels jardiners de Barcelona

Nigella damascena

CIUTAT VELLA

Parc de la Ciutadella

Els 144 peus de lloret (*Laurus nobilis*) que hi ha als parterres centrals del parc s'han netejat i retallat per mantenir-ne la forma geomètrica. Als patis del Parlament s'han ressebrat i encebat els quatre parterres de gespa i s'han netejat 24 unitats de *Magnolia grandiflora*. De cara a la Festa de la Primavera s'han ressebrat i encebat 10.000 m² del parc i s'han replantat 660 m² de pans de gespa als parterres que estaven més deteriorats.

EIXAMPLE

Parc de Joan Miró

S'ha fet la poda de la tanca perimetral i d'una part dels arbustos del parc. Alhora, s'han netejat els arbustos de branques seques i s'han aclarit per proporcionar-los vigorositat de cara a la brotada de la primavera.

Plaça Urquinaona

El parterre del cantó d'Ausiàs Marc s'ha transformat per fer-lo més sostenible en termes de recursos humans i necessitat d'aigua. Se n'ha retirat la gespa i s'hi han plantat entapissants (*Juniperus chinensis*), amb cobertura d'escorça de pi trinxada com a decoració.

Passeig de Sant Joan

Amb l'objectiu de millorar integralment el verd d'aquest passeig s'han substituït els rosers que hi havia per dos grups de rosers nous, de la varietat 'Sevillana', al tram Diagonal-Provença. Entre l'av. Diagonal i el c. Còrsega també s'han plantat 10 grups d'arbustos de port petit (*Berberis thunbergii* 'Atropurpurea', *Raphiolepis umbellata* i *Teucrium fruticans*) als parterres laterals.

SANTS-MONTJUÏC

Jardins de Laribal

Aquest jardí històric tenia uns parterres de rosers molt deteriorats, que s'han reparat posant-hi tela antigerminant, canviant-ne totes les canonades de degoteig que estaven trencades i col·locant-hi escorça de pi trinxada com a decoració.

Jardins de Mossèn Cinto

Els 31 estanyols d'aquests jardins, que contenen una bona part de les plantes aquàtiques que hi ha en aquest espai, s'han buidat i netejat. També s'ha netejat i retallat el jardí de rocalla que els envolta.

Horts de Sant Bertran

S'ha perfilat el grup de flors i també les vorades al voltant de la zona d'esbarjo de gossos. També s'ha adobat la gespa.

Avinguda Reina Maria Cristina

S'han renovat les jardineres de les escales que pugen des de l'av. Rius i Taulet. Se n'ha canviat la terra per evitar les males herbes i millorar l'aportació de nutrients i s'hi han plantat 8 varietats de rosers.

LES CORTS

Avinguda Diagonal

S'ha renovat completament el sistema de reg als parterres que hi ha entre els c. González Tablas i Manuel Ballbé, a tocar del Roserar de Cervantes. S'ha aprofitat per encebar-los i ressebrar-los.

Jardins de Joaquim Ruyra

Aquests jardins del barri de les Corts s'han enriquit amb un nou grup d'uns 80 rosers de la varietat 'Sevillana'.

Carrer Sabino Arana

Un dels parterres d'aquest carrer, que no disposa de sistema de reg, s'ha decorat amb palets de riera, que acompanyaran, a partir d'ara, els exemplars de *Washingtonia filifera* que hi ha.

Parc de Cervantes

S'ha fet una nova escala que dóna accés a una de les àrees de joc infantil del parc. Alhora, s'ha fet una ressebra en una superfície de 500 m² als dos costats de l'escala. D'altra banda, de cara a la Festa de la Primavera, s'han plantat dos grups de plantes aromàtiques (*Lavandula dentata* i *Rosmarinus officinalis* var. *prostratus*).

SARRIÀ-SANT GERVASI

Jardins de Ca n'Altimira

S'ha rehabilitat el pont del parc pintant-ne els cables i baranes i substituint-ne totes les fustes que estaven en mal estat.

Placeta del Roser

La vegetació que hi ha en aquesta plaça s'ha remodelat. S'hi han plantat espècies resistents a l'ombra (*Aspidistra elatior*, *Hedera helix* i *Lonicera fragrantissima*) i se n'han retirat arbustos. També s'ha fet una aportació d'escorça triturada com a *mulching* per evitar l'evapotranspiració del sòl.

Parc de Monterols

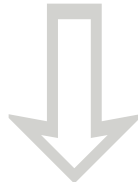
S'ha alliberat la gespa de males herbes, s'ha entrecavat el sòl i s'han fet clotes per millorar el reg dels arbustos que hi ha a les escales del cantó Corint-Balmes.

Parc de la Ciutadella

1. Passeig de Sant Joan
2. Escales de la Font Màgica
3. Parc de Cervantes (noves escales)
4. Jardins de Ca n'Altimira
5. Parc Güell
6. Parc del Laberint
7. C. Vila-real
8. Parc de la Trinitat
9. Pl. Zenòbia Camprubí

1.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

8.

9.

Passeig de Santa Eulàlia

En commemoració del vintè aniversari de l'Escola Dolors Monserdà, el 14 de març es va plantar una xicranda al pg. de Santa Eulàlia. En la plantada, hi van participar nens, pares, l'equip directiu de l'escola i una representació de les autoritats del districte.

GRÀCIA

Park Güell

La tanca perimetral de xiprer que hi ha entre el Jardí d'Àustria i la Sala Hipòstila s'ha retallat tot fent unes ones sinuoses que imiten els bancs patrimonials que hi ha al mateix parc, a la pl. de la Natura. Al cantó de la ctra. del Carmel s'ha completat el conjunt de la rocalla lateral, s'han netejat els escocells dels arbres i s'han fet diverses plantacions.

Plaça d'Olèrdola

S'ha resseminat la gespa d'aquesta plaça, situada a la vora del Parc de la Creueta del Coll.

Passeig de Sant Joan

A la banda del passeig que pertany a Gràcia s'ha fet una feina semblant a la de l'Eixample. També aquí s'han plantat dos grups de rosers de la varietat 'Sevillana', en substitució dels que ja hi havia. Així mateix, als parterres laterals s'han plantat 10 grups d'arbustatge de port petit: *Teucrium fruticans*, *Escallonia rubra* var. *macrantha* i *Lantana camara*.

HORTA-GUINARDÓ

Parc del Laberint

El c. Germans Desvalls ha rebut cinc oliveres (*Olea europaea*) recuperades del Bosquet dels Encants. També s'hi han plantat 500 m² de gespa urbana.

Jardins de Rosa Luxemburg

S'ha fet una poda de realçament de capçada als pins pinyoners (*Pinus pinea*) d'aquests jardins. A més, s'ha eliminat tot el brancatge fet malbé pel temporal de vent de l'hivern passat.

NOU BARRIS

Parc de la Guineueta

Amb la voluntat de recuperar una part de la vegetació del parc s'han plantat diversos grups d'arbustos (*Teucrium fruticans* i *Lonicera fragrantissima*) i s'han implantat pans de gespa.

Carrer Jaume Pinent

S'han podat unes oliveres eliminant-ne les branques baixeres i les massa desenvolupades amb l'objectiu de formar l'arbre tot conservant-ne el port.

Carrer Vila-real

Aquest carrer, situat al barri de la Trinitat Nova, ha estat objecte d'una actuació integral per mantenir-ne el verd. S'ha adobat la gespa, s'han perfilat les voreres i s'han tret les males herbes que hi havia als paviments i als escocells de l'arbrat. Així mateix, s'ha plantat gespa nova a les zones on no s'havia consolidat.

SANT ANDREU

Parc de la Trinitat

S'ha millorat l'estat dels parterres de gespa fent feines d'airejat i aportació de matèria orgànica. També s'ha esporgat el grup d'oliveres que hi ha a l'esplanadatalús del parc.

Riera de Sant Andreu-Rubén Darío

Al punt on aquests carrers s'encreuen amb el carrer Gran de Sant Andreu hi ha un espai que es coneix com a plaça de la Pomera. En aquest espai s'ha substituït la gespa, que estava en mal estat a causa de l'ombra dels til·lers, i en el seu lloc s'han plantat vivaces (*Ophiopogon japonicus*).

Avinguda Meridiana

Al tram entre el c. Campeny i la pl. de Mossèn Clapés, la gespa dels parterres estava en mal estat a causa de l'estacionament de vehicles. Mirant de resoldre-ho, s'ha substituït aquesta gespa per plantes vivaces i entapissants (*Ophiopogon japonicus*, *Melianthus major* i *Aspidistra elatior*).

Carrer Servet

L'arbrat que creix en aquest carrer, format per *Ligustrum lucidum*, s'ha sotmès a una poda de realçament.

SANT MARTÍ

Parc de la Nova Icària

En compliment del pla de manteniment d'aquest parc olímpic, s'han airejat i encebat 4300 m² de gespa.

València-Enamorats

A l'espai verd d'aquesta cruïlla, s'hi han fet feines d'instal·lació d'un sistema de reg automàtic que permetrà optimitzar el consum d'aigua.

Plaça de Zenòbia Camprubí

La plaça dedicada a aquesta escriptora i traductora, esposa del poeta Juan Ramón Jiménez, ha rebut una poda estacional de tot l'arbustatge, conformat per espècies molt diverses, com gessamí, margalló i arboç.

Jardins de Can Miralletes

S'han completat els bancals amb les plantes aromàtiques que s'havien mort i s'ha donat més frondositat a les existents (*Rosmarinus officinalis* var. *prostratus*, *Salvia microphylla*, *Spiraea cantoniensis*, *Rosmarinus officinalis*, *Thymus vulgaris*, *Salvia officinalis* i *Santolina chamaecyparissus*).

Un parc, prop d'un castell

Àrea Metropolitana
de Barcelona

Espai metropolità

El Parc de la Molinada forma part d'un sector de Pallejà, al Baix Llobregat, tradicionalment dedicat a conreus d'horta i arbres fruiters. Aquest espai, entre la carretera i el riu, és avui ocupat en bona part per habitatges, polígons industrials i eixos viaris. El parc, inaugurat el 1998, ocupa un lloc privilegiat al centre de la població, al peu de la carretera general i davant mateix del castell de Pallejà.

A finals del segle XIX, el doctor Josep Tarruella va fer construir el casal i els jardins que avui són el Parc de la Molinada. Fins llavors, l'indret havia format part d'un sector de Pallejà conegut amb el nom dels Horts de Baix. Es tractava de petites extensions d'horta de consum familiar, arrendades per famílies que no disposaven d'hort al pati de casa seva. Aquells horts es rega-

ven amb l'aigua de la Molinada, un antic sistema de reg de Pallejà.

COMPOSICIÓ DE LLOC

La Molinada és un parc petit, que ocupa l'espai de la casa, els jardins i els antics horts dels Tarruella. La casa i el que resta dels jardins que l'envoltaven són a la part alta, on, expressament, es va obrir el tancament de la finca per facilitar el contacte amb el recinte del castell, situat al davant. Per la banda de baix, el parc també és obert, amb accés des de qualsevol punt per una vorera-passeig que el connecta amb l'entorn urbà.

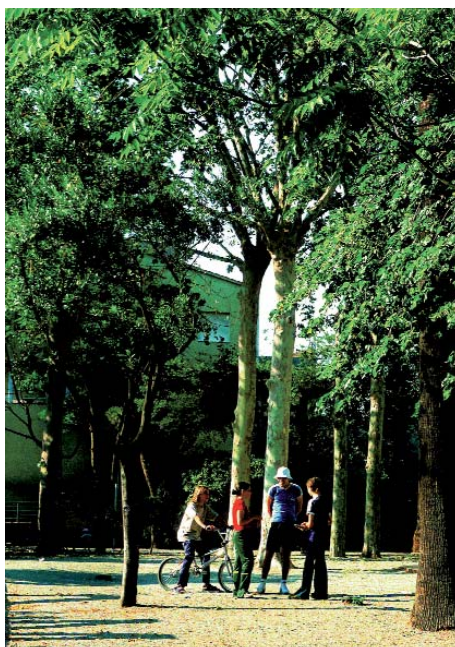
La casa Tarruella presideix senyorívolament la part alta del parc. S'atribueix al mateix arquitecte que va fer l'edifici de l'actual ajuntament. Consta de planta baixa i dos pisos, amb una elegant

El parc ocupa un lloc privilegiat al centre de Pallejà

El nom del parc prové del sistema de reg que tradicionalment es feia servir als horts de la zona

Al passeig central hi ha un gran plàtan, til·lers i palmeres de Canàries

El parc ocupa l'espai de la casa, el jardí i els antics horts de la família Tarruella

ornamentació de tipus clàssic. Cada façana és diferent, però totes són obertes al paisatge, amb terrasses i balcons que miren a muntanya i al castell o a la vall del Llobregat. Ressalta la torre, amb teulat troncopiramidal, rematada per baranes de ferro forjat. Envoltant tot el sector queden fragments dels antics murs de pedres vermelles, com les que es poden trobar a les muntanyes de l'entorn.

EL REPERTORI D'ARBRES

El tractament del parc és força auster. Els arbres i una font, de línies arrodonides, són valuosos elements preservats de l'antic jardí. Entre els arbres més interessants cal remarcar el grup de plàtans de l'entrada, les altes washingtònies, el til·ler a prop de la font i un magnífic pi pinyoner que s'enfila per damunt de les teulades.

La part de baix del parc era la destinada als horts i arbres fruiters de la casa. Al passeig central hi ha un gran plàtan, un grupet de til·lers argentats i palmeres de Canàries. A una banda, els rengles de tarongers recorden el passat agrícola de la propietat; a l'altra, una plantació regular de tipuanes ombrreja un sector de jocs infantils i de descans. Una esplanada de sauló sol acollir diversos actes de la festa major i altres activitats ciutadanes.

DE MOLÍ, MOLINADA

A finals del segle XVI ja es tenen referències documentals sobre l'existència d'un molí a Pallejà. La seva situació no era l'habitual, a prop del riu o d'un canal, sinó que es trobava a la part alta del poble. Darrere hi havia una bassa

que s'omplia amb l'aigua del brollador de la font de la Presa, situada a la muntanya. El molí molia "a bassades": la força de l'aigua, en caure de la bassa, provocava el moviment de la maquinària. Després de donar al molí l'energia necessària, l'aigua seguia muntanya avall, canalitzada per una regadora de maons, encara visible en alguns trams. Quan entrava al poble s'aprofitava per regar els horts, amb un horari assignat per a cada casa. Aquell sistema de reg es coneixia amb el nom de "la molinada".

UN VEÍ IL·LUSTRE

Davant del parc s'aixeca el que es coneix com a castell de Pallejà. En realitat, no és un *castrum* (campament fortificat), sinó una *domus*, una casa pairal o aloera ja descrita en un document del 1257. La simplicitat en les formes i la qualitat dels materials de construcció –principalment la pedra tallada– donen a la "casa forta" de Pallejà la seva peculiar imatge de sobrietat i solidesa.

ONZE ANYS DE VIDA

El Parc de la Molinada es va inaugurar l'any 1998. La Mancomunitat de Municipis de l'AMB es va fer càrrec del projecte i de les obres de restauració. Des d'aleshores, s'ocupa també del manteniment integral i de les petites intervencions de millora. La recuperació del parc va fer possible que els ciutadans de Pallejà obtinguessin un nou espai verd, i, alhora, que recuperessin un petit bocí de la seva història comuna.

Text: Lurdes Planes i Sant-romà
Fotografies: Ernest Costa i Savoia

L'Hora de Banyar-se

Reportatge

Des de l'1 de juny fins al 4 d'octubre, les platges de Barcelona es troben en hora punta. La temporada alta ja és aquí, i l'Àrea de Medi Ambient de l'Ajuntament posa en marxa tot un dispositiu de serveis, per garantir que, quan arribi l'Hora de Banyar-se, tot estigui a punt.

Les platges de Barcelona, a punt per a l'estiu

Barcelona arriba al que podríem anomenar l'Hora de Banyar-se 2009 amb diverses novetats pel que fa als serveis que s'oferiran a les platges. Un és la creació d'un circuit de salut per a la gent gran, a la platja de la Barceloneta. Es tracta d'una àrea de jocs que permet als usuaris exercitar i tonificar el cos, amb el suport d'elements estàtics i seguint un programa establert. També s'ha creat una nova estació de joc infantil, que estarà situada a la platja

de Llevant. Aquesta última s'afegeix a les tres que ja hi havia.

Una altra novetat és la instal·lació de dos nous panells informatius electrònics, un a la platja del Bogatell i un altre entre les platges de la Nova Mar Bella i de Llevant. Aquests dos panells se sumen al que l'any passat ja es va instal·lar a la platja de la Barceloneta. S'actualitzen diàriament tres vegades, i ofereixen informacions com l'estat de la mar, la temperatura, la presència de

Un dispositiu especial municipal
té cura de les platges

S'instal·la a la platja de la
Barceloneta un circuit de
salut per a la gent gran

El Centre de la Platja acull
una exposició sobre
l'evolució del Parc dels
Esculls

meduses, la qualitat de l'aigua... Aquestes mateixes informacions també són consultables al *web* de les platges (www.bcn.cat/platges), on hi ha elements addicionals, com dues *webcams* que permeten a tothom fer-se una idea, abans de sortir de casa, del pa que s'està donant a les platges en aquell moment.

EL CENTRE DE LA PLATJA

Per a la nova temporada alta de bany s'ha renovat també el Centre de la Platja. Aquest equipament (situat als porxos de la Barceloneta-Passeig Marítim) ha vist renovada la seva façana amb plaques d'acer inoxidable. Com a novetat, el Centre de la Platja ofereix aquest any l'exposició "El parc dels esculls". Aquesta mostra pretén explicar com, des de la seva creació l'any 2004, els esculls del front litoral barceloní han estat colonitzats per diferents espècies animals i vegetals.

Com és sabut, el Centre de la Platja disposa d'un complet programa d'activitats, cedeix espais a entitats, atén consultes referents al litoral de Barcelona i fins i tot lliura polseres identificatives per als infants usuaris de les platges. El Centre de la Platja seguirà oferint els seus serveis de préstec de llibres, de joguines de platja i de material esportiu. Aquests serveis estaran disponibles tant als porxos de la Barceloneta com també a l'espigó de Bac de Roda, davant la platja de la Mar Bella.

L'HORA DE LA GUINGUETA

En l'edició 2009 de l'Hora de Banyar-se, les platges de Barcelona disposaran d'un total de 13 *xiringuitos* (guinguetes),

que obriran des de les 10 del matí fins a les 24 hores (les del cantó de Ciutat Vella) o fins a les 2 de la matinada (les de la banda de Sant Martí). Cal tenir present que les guinguetes de les platges de Sant Martí compten amb autorització per posar música, però disposaran de sonòmetres per controlar els decibels emesos. A la platja de la Mar Bella, recuperada la normalitat després de la construcció del dic submergit, està prevista la instal·lació de dues guinguetes.

Totes les aportacions esmentades fins ara vénen a augmentar el nombre de serveis a les platges, que es completen amb altres espais de lleure ja existents: l'àrea de monopati, quatre taules de ping-pong, tres àrees per a persones amb disminució, un gimnàs, onze terrasses o un espai de lloguer de bicicletes, entre d'altres.

PLA D'ESTABILITZACIÓ

El gener passat, el Ministeri de Medi Ambient i Medi Rural i Marí començava la construcció d'un dic submergit per protegir la platja de la Mar Bella. El projecte s'emmarcava en el Pla d'Estabilització de les Platges de Barcelona, amb el qual es vol protegir la façana marítima de la ciutat i evitar la pèrdua de sorra que es produeix per efecte dels temporals. La nova temporada de platges arrenca amb la finalització de les obres.

Així, la platja de la Nova Mar Bella ha pogut recuperar la normalitat, tant en els seus accessos com també en els serveis corresponents (dutxes i guinguetes). Paral·lelament, el Ministeri du a terme la tramitació ambiental de la

reposició de sorra per tal que les platges acabin de recuperar-se dels desperfectes soferts a principis d'any.

PER A TU I PER A MI

En els treballs d'adequació de les platges, una de les preocupacions constants ve sent l'adaptació dels seus equipaments i serveis, per tal que siguin accessibles a tothom. Que no hi hagi barreres arquitectòniques, que les persones amb mobilitat reduïda hi trobin suports adients. Actualment ja es pot dir que totes les platges de Barcelona són accessibles i disposen de transport públic adaptat, reserves d'aparcament amb itineraris accessibles fins a la platja seca, senyalitzacions i informacions visuals, infraestructures adaptades, lavabos *ad hoc*, passarel·les de fusta fins l'aigua i dutxes adaptades amb cadires. Existeixen àrees amb servei de suport al bany, on hi ha personal tècnic que ajuda en l'entrada i la sortida de l'aigua a les persones amb mobilitat reduïda que volen gaudir del bany. L'any passat, durant l'Hora de Banyar-se 2008, 2480 persones van utilitzar aquest servei.

REFORÇOS DE PERSONAL

El dispositiu especial que l'Àrea de Medi Ambient ha dissenyat de cara a l'estiu converteix les platges en una àrea d'atenció especial. Les platges tindran un servei diari de neteja format, als matins i tardes, per tres brigades manuals, un camió de tracció i dos equips amb camió bicompartimentat. En dies laborables també s'hi destinen, als matins, dos equips que netejaran racons. Totes les nits, inclosos diumenges i festius, les platges seran processades per tres brigades manuals amb camió de tracció, tres

tractors per la neteja mecànica i un equip de baldeig mecànic per a porxos i accessos. També hi ha dos equips destinats al buidat de papereres al front marítim, i s'ha reforçat la presència de cubells per a la brossa als accessos de les platges. Per complementar tot aquest desplegament humà i material, i en virtut de l'entrada en servei de la nova contracta de neteja, es reforcen els serveis de manteniment amb una brigada dedicada a resoldre petites incidències en assumptes com el clavegueram, la retolació, l'enllumenat o el subministrament d'aigua.

Menció a part la mereixen la presència dels promotors cívics, un equip que passa de sis a vuit persones incloent un coordinador. La seva missió serà fer-se presents cada dia a les platges, tot fomentant les bones pràctiques mediambientals, tant entre els usuaris com també entre els concessionaris dels serveis de guinguetes i gandules.

SOBREVOLANT LA SORRA

Per si això no fos suficient, l'Hora de Banyar-se 2009 torna a fitxar els superherois que cada any sobrevolen les platges fomentant els comportaments responsables. Ells són: El Supernoï net, enemic de les llaunes mal llençades; la Protectora de la Sorra, promotora del contenidor groc com a tomba dels brics; i el Salvador de la Platja, que cada any lliura una croada personal contra els qui converteixen la platja en un cendrer amb vistes al mar. Tots ells, juntament amb els equips de treballadors municipals, renovent la seva aliança per garantir que aquest any, arribada l'Hora de Banyar-se, les platges estiguin com ens agradaria trobar-les.

Recentment ha quedat enllestida la construcció d'un dic submergit per protegir la Mar Bella

L'equip de promotors cívics s'amplia a vuit persones, que fomentaran comportaments responsables

Hi haurà un dispositiu especial de neteja i manteniment, que també funcionarà en caps de setmana i festius

Jordi Hereu, alcalde de Barcelona, i Imma Mayol, cinquena tinenta d'alcalde de Medi Ambient, van presentar a principis de juny el dispositiu especial de platges

Les platges van ser l'escenari d'una nova edició d'aquesta crida internacional per preservar l'ecosistema marí

Aquest any augmenta el nombre de serveis a les platges i completen els ja existents

EL MEDITERRANI, COSA DE TOTS

Els dies 30 i 31 de maig, Barcelona es va sumar, per tercer any consecutiu, a Clean Up the Med, la campanya internacional de neteja de les platges del Mediterrani. L'activitat era promoguda per l'organització italiana Legambiente. Especialment remarcable va ser l'activitat desenvolupada el diu-

menge 31, en què tothom qui ho va voler va poder participar en una neteja col·lectiva de la platja. Cent vint-i-sis persones s'hi van afegir i entre totes van recollir uns nou quilos de brossa. D'aquests, gairebé cinc quilos corresponien a envasos, un quilo era de vidre i uns nou-cents grams eren burilles de cigarrets. Al costat del material recollit pels voluntaris es van exposar públicament els residus trobats a les platges

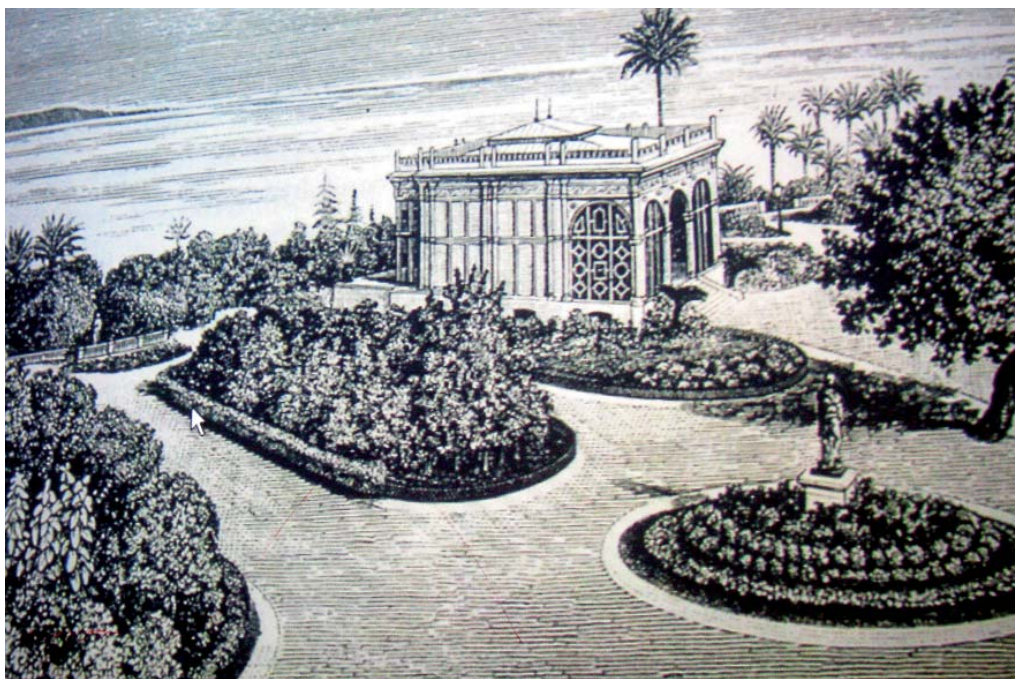
pels treballadors de la neteja la nit anterior. Si uns havien recollit molta brossa, els altres n'havien aplegat moltíssima més. Tot portava a una reflexió final: com és que hi arriba tanta brutícia, a les nostres platges? Qui se'n fa responsable?

Jardins amb història

Paisatgisme

Diversos especialistes de la història de la jardineria es van reunir a finals de març, al Centre de Formació del Laberint, per repassar l'evolució del jardí a Europa. La trobada, coorganitzada amb l'Associació Espanyola de Parcs i Jardins Públics, volia contribuir al coneixement de l'evolució i la projecció cap al futur dels jardins a Europa.

Cita amb la historiografia dels jardins al Centre del Laberint

La primera especialista a prendre la paraula va ser la historiadora de jardins Consuelo M. Correcher, que va fer una passejada virtual pels jardins europeus en els segles XVII i XVIII. La ponent va aportar una exhaustiva documentació gràfica, amb plànols antics inclosos, i va exposar moltes anècdotes acumulades en trenta anys d'experiència professional.

PASSEJANT PELS SEGLES XVII I EL XVIII

Correcher va repassar les característiques de diferents jardins i els canvis

que han experimentat, i que sovint han desvirtuat els projectes originals. El recorregut passava, entre molts altres, per la Quinta de Bacalhoa, a Portugal, un exemple de jardí renaixentista en què destaquen la gran peça d'aigua, els parterres de boix retallat i les decoratives rajoles policromades; també, pels jardins del Palau d'Aranjuez, amb els conjunts de fonts monumentals, algunes de les quals són un prodigi de la tècnica, tenint en compte l'època en què es van construir. La ponent va recórrer amb la paraula el Jardín del Buen Retiro, amb totes les intrigues de

Cada jardí és conseqüència del moment històric i dels coneixements disponibles

Les jornades, que estaven adreçades a especialistes i estudiants, van permetre conèixer de prop jardins històrics del continent

la reialesa i la seva influència sobre els posteriors jardins de versalles, i va oferir nous punts de vista sobre els Jardins de La Granja, a Segòvia. Correcher va mostrar jardins molt especials, dels quals va revelar aspectes poc coneguts, com els dels palaus de Fronteira i Palhava, a Lisboa; el Pazo de Mariñán i el d'Oca, a Galícia; els meravellosos jardins de Vaux-le-Vicomte, a França, i del Palácio de Seteais, a Sintra, a Portugal; el Teatro di Verdura de la Villa Reale di Marlia, a Lucca, i el de la Villa Garzoni, a Collodi, tots dos a Itàlia, i també el Jardí Botànic de Lisboa.

BARCELONA DESCONEGUDA

Des d'una perspectiva més local, la historiadora i jardineria Montse Rivero va fer una aproximació als jardins desconeguts de la Barcelona del segle XVIII. La seva xerrada va obrir una perspectiva diferent de la ciutat en aquell moment històric, amb la seva riquesa botànica, el gust refinat i l'afició que en aquella època hi havia per la jardineria intimista. El divendres 27 de març va ser el torn de Carme Farré, biòloga i paisatgista de l'Escola Nacional Superior de Paisatge de Versalles, i de Teresa Garcerán, filòloga i també paisatgista. Junes van tractar els avenços en el pensament, la tècnica i l'art que hi ha hagut durant el segle XIX, i com aquests aspectes han servit per fer evolucionar el jardí a tot el continent. També van fer una pinzellada sobre la diversitat i la riquesa de les tipologies jardineres que hi ha a la península Ibèrica.

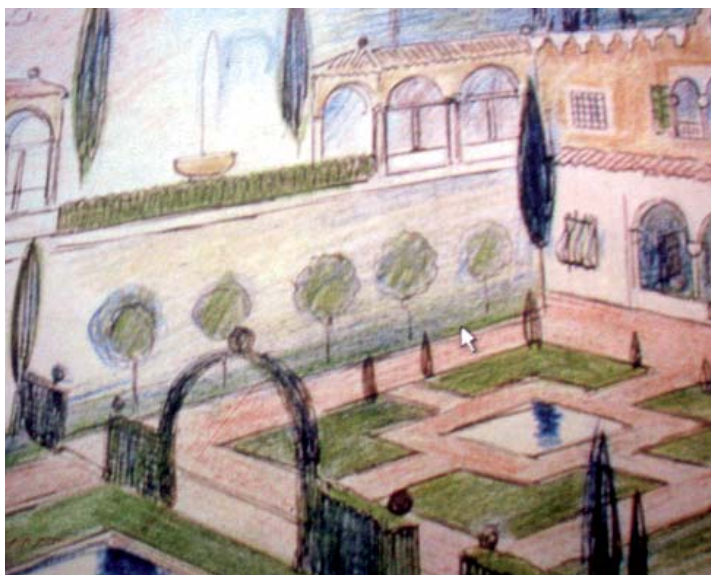
EL JARDÍ MODERN

El tercer i últim dia de les jornades, el professor de l'Escola de Versalles Michel

Racine va exposar els seus estudis més recents sobre la invenció de l'anomenat jardí mediterrani i del jardí modern a Europa. Va començar mostrant els orígens de la jardineria mediterrània –situats en el jardí romà– i la seva evolució fins al segle XIX. Racine es va aturar en el jardí àrab andalusí per fer patent l'ús que s'hi feia de l'aigua i del clima, així com la voluntat de plaer sensorial que aquests conjunts produïen. L'exposició del paisatgista francès va posar de manifest els trets semblants que agermanen els jardins de les ribes nord i sud del Mediterrani. La seva influència en els jardins del primer terç del segle XX, tant a Europa com a la resta del món occidental, és ben visible, segons Racine, i dóna lloc al que ell anomena “la invenció del jardí modern”.

TROBADA TÈCNICA

Aquestes jornades tècniques, que portaven per títol “Una visió particular de l'evolució dels jardins a Europa des del segle XVII”, estaven adreçades a especialistes i estudiants. Del 26 al 28 de març, tots ells van poder recórrer la distància que separa aquells jardins treballats com petites joies privades fins als jardins urbans i ciutats jardí del segle XX, concebuts com a projectes socials, passant per l'esplendor dels grans jardins creats per mostrar el poder i la riquesa de monarques i aristòcrates. En cada cas, aquestes peces de jardineria són conseqüència de cada moment històric i també dels coneixements artístics, científics i tècnics disponibles en cada període.

1.

2.

L'aula als parcs

Eduquem per a la sostenibilitat

Entrar en contacte amb la natura. Aprendre coses sobre la ciutat. Experimentar, explorar. Inventar projectes. Aquestes són algunes de les oportunitats que ofereix el programa 'Apropa't als parcs' a les escoles barcelonines. Iniciat l'any 2005, aquest programa està atorgant cada vegada més protagonisme a la iniciativa de professors i alumnes. D'aquesta manera, les escoles no només s'apropen als parcs, sinó que se'ls apropien, tot fent propostes per millorar aquests espais de la ciutat oberts a tothom.

Visita dels alumnes de tercer i quart del CEIP Pere Quart al Parc de Diagonal Mar, el 28 de maig

Dijous 28 de maig, 11.30 h. S'acosta una comitiva d'alumnes del CEIP Pere Quart, encapçalats per Mireia Riera, tutora de quart, i Sandra Debesa, de tercer. Alguns dels nens i nenes han anat avui a escola amb la samarreta del Barça, perquè ahir, a Roma, en va passar una de grossa. Des de l'escola s'han

encaminat cap al Parc de Diagonal Mar, on seran protagonistes d'una activitat molt especial.

El programa *Apropa't als parcs* va néixer fa quatre anys, amb l'objectiu inicial de donar a les escoles l'oportunitat de participar en la gestió i el manteniment dels parcs. Es volien promoure compor-

L'Agenda 21 ha creat una nova metodologia que dóna més autonomia a les escoles

Els nens van seguir amb atenció l'alliberament dels ànecs a l'estany del parc

taments cívics i responsables en l'ús dels parcs, sota la premissa que, per estimar un espai, primer se l'ha de conèixer bé.

TRET DE SORTIDA

Artur Degollada, membre de l'ONG Ecoima, està esperant els alumnes del Pere Quart al costat del llac, amb una caixa blanca de cartró plena de forats. En un cantó de la caixa, un adhesiu revela que a dins hi ha animals vius. Són les dues parelles d'ànecs que avui seran alliberats pels infants que s'acosten. Des de l'any 2005, multitud de centres educatius de Barcelona han participat en l'*Apropa't als parcs*. S'han inventat gimcanes, visites comentades, plantades d'arbres, col·laboracions en el manteniment... La idea és que cada grup d'alumnes pogués desenvolupar un projecte propi, fer una aportació genuïna. La visita del CEIP Pere Quart al Parc de Diagonal Mar és el tret de sortida de la seva implicació en l'*Apropa't*. La visita servirà per despertar l'interès dels infants en els espais verds més propers. L'equip de mestres proposa "comparar la vegetació ja crescuda del Parc de Diagonal Mar amb la del Parc del Centre del Poblenou, on tot està encara creixent; així descobrirem com evoluciona la vegetació". Mireia Riera creu que "el Parc del Centre és molt nou, i és possible que encara quedin coses per fer-hi; mirarem de veure què hi podem aportar".

LES ESCOLES DECIDEIXEN

Des del gener passat, el programa *Apropa't als parcs* és tutelat per l'Agenda 21 Escolar. Des d'aquí s'ha desenvolupat una nova metodologia que dóna més autonomia a les escoles. Són elles les que escullen lliurement el parc on treballaran. Amb l'ajuda de materials

didàctics, alumnes i professors es fan preguntes productives sobre els parcs, n'investiguen les respostes, dibuixen accions i les porten a terme. Si els falta un plànol del parc a gran escala, o si han de contactar amb el conservador del parc, o si necessiten avaluar la viabilitat del seu projecte, l'Agenda 21 és el seu contacte directe.

DE XIBECS I MORELLS

Qui serà l'encarregat d'alliberar els ànecs? S'aixequen els dits, però les professores assenyalen els delegats i subdelegats de classe. Els exemplars són una parella de xibecs i una altra de morells de plumatges de color. "No són ànecs de granja", recalca Artur Degollada, que explica als infants que "no cal que ningú els llenci pa, perquè són salvatges i se saben espavilar sols".

El CEIP Pere Quart forma part de la xarxa d'escoles vinculada a l'Agenda 21, i ja ha incorporat tota una sèrie de bones pràctiques en el seu dia a dia. Fan reciclatge diari, tenen un hort escolar i "fan projectes relacionats amb el barri". El pròxim serà el que ara tot just comencen, sota el paraigua d'*Apropa't*. Els ànecs ja han estat alliberats a l'estany del Parc de Diagonal Mar i els infants s'han estat una bona estona mirant-se'ls. A continuació, el grup comença una passejada per tots els racons del parc. S'allunyen els infants, s'allunyen els mestres, s'allunya l'Artur i la seva caixa ja buida. Al cap d'una estona, també s'allunyen els xibecs i els morells, que després d'estar indecisos uns instants ja es barregen amb els cignes, les oques i els ànecs de granja del parc, com si es coneguessin de tota la vida.

Gerard Maristany

Sobreviure a l'estiu

Apunts de jardineria

Poca pluja, temperatures elevades, alta insolació. L'estiu mediterrani enfronta les plantes amb el repte de la supervivència. Les que viuen en testos o jardineres ho tenen encara més magre, perquè disposen d'un volum de sòl més limitat i d'una reserva d'aigua generalment baixa. Per tot això cal tenir molta cura de subministrar l'aigua imprescindible per conservar-les.

Les estratègies que cal seguir per encarar l'estiu són diverses: d'una banda, s'ha de garantir el manteniment de les plantes en cas que marxem fora; de l'altra, s'han de seguir unes senzilles pautes que contribuiran a fer-les més resistents a la sequera i a reduir les seves necessitats d'aigua, i preparar-les així per a l'època estiuenca.

SELECCIÓ NATURAL

Un dels aspectes més importants és escollir plantes poc exigents, bé perquè necessitin poca aigua o perquè siguin resistents a l'estrès hídric. Solen ser les que tenen fulles petites i endurides de tons verd clar o glauc (grisós) o les de tiges o fulles carnoses. Els exemples més típics són les aromàtiques, com la farigola, el romaní, l'espurnallac o la

Les espècies a les terrasses dels habitatges embelleixen la ciutat i milloren l'aportació de verd

Per preparar les plantes per a l'estiu convé espaïar els regs i fer-los generosos

sàlvia, i totes les suculentres dels diferents grups botànics, com cactus, cràsules i sèdums. També podem triar geranis, gazànies, margalides grogues, estepes, murtra, vinques i berbenes, entre moltes altres.

ACLIMATAR LES PLANTES

La pauta bàsica per preparar les plantes per a l'estiu és espaïar els regs, però fer-los generosos. Així estimulem el creixement de les arrels, cosa que incrementa el volum de substrat a explorar i, per tant, l'aigua disponible. Per endurir la planta i fer-la més resistent utilitzarem adobs poc solubles i amb un equilibri entre nitrogen i potassi d'1:1 o 1:2.

REDUIR LES PÈRDUES D'AIGUA

Per combatre l'evaporació de l'aigua regarem a primera hora del matí o després que es pongui el sol. Per la mateixa raó, cobrirem el sòl amb una capa de materials orgànics, com escorça triturada de pi o fulles seques. A la llarga es descomponen i s'incorporen al substrat i l'enriqueixen amb matèria orgànica. També es poden utilitzar graves de diferents colors, closques de mol·lusc o còdols, que tenen un efecte estètic interessant.

SI ENS N'ANEM DE VACANCES

Les plantes d'exterior són les que més pateixen el rigor de l'estiu. La millor solució, si ens n'anem fora, és disposar d'una instal·lació de reg automàtic amb programador, que subministrarà l'aigua necessària en les dosis, hores i temps que es programin. En cas de no

tenir-ne, hi ha estratègies alternatives. Són molt útils els testos o jardineres amb reserva d'aigua. N'hi ha d'interior i d'exterior. Els d'exterior inclouen sistemes per evacuar l'aigua sobrant en cas de pluja. Els d'interior disposen d'indicadors per saber quan cal regar i en quina quantitat. L'alternativa a les jardineres amb reserva d'aigua són els flascons dosificadors, que es punxen a terra i que van acoblats amb ampolles d'aigua que van subministrant líquid a mesura que el substrat s'asseca. Una altra solució és adquirir hidrogels, també coneguts com a "aigua seca". Aquest material té una gran capacitat d'absorbir aigua. Si el barregem amb el substrat o l'hi enterrem, n'augmentem la capacitat per emmagatzemar aigua. D'altra banda, per disminuir l'evaporació traslladarem els testos i jardineres a zones d'ombra o els deixarem a dins d'una habitació amb llum natural. Si és difícil traslladar-los, es pot habilitar un umbracle amb malla densa d'ombreig.

PACIÈNCIA

Tots aquests sistemes i estratègies de cultiu són un ajut important per mantenir les plantes a l'estiu. De tota manera, hem d'assumir que, durant la nostra absència, l'aspecte de les plantes possiblement empitjorarà. No és un problema greu. Si les tornem a cuidar com sempre, es recuperaran i tornaran a tenir un aspecte saludable.

M. Alba Fransi
Centre de Formació del Laberint

Hem d'assumir que, durant la nostra absència, l'aspecte de les plantes possiblement empitjorarà

Aus protegides que crien en edificis

Fulls tècnics

A gairebé tothom li sembla que les ciutats són espais on la natura queda relegada als jardins públics. Aquesta idea convé desterrar-la. És cert que una ciutat és un ecosistema pobre en espècies salvatges, per bé que algunes hi són abundants, fins al punt d'esdevenir plaga, com els coloms, les paneroles i les rates. Hem de tenir present, però, que les espècies que s'aprofiten de l'ambient urbà no són únicament aquestes, n'hi ha altres de força interessants, protegides i en alguns casos escasses.

Deixant de banda les zones verdes, els edificis de la ciutat constitueixen una inabastable oferta per a espècies que en el medi natural farien servir els penya-segats per viure-hi. En tenim un grapat: els falcons, els xoriguers, les orenetes, les gralles, els ratpenats, els dragons, els falciots i els ballesters, protagonistes d'aquestes línies, que compten a Barcelona i àrea metropolitana amb el gruix poblacional més important de Catalunya.

El ballester (*Apus melba*) és un ocell migrador, que passa una part de la seva

El ballester (*Apus melba*) és un expert volador que arriba als 56 cm i migra des de l'Àfrica subsahariana

Els edificis de la ciutat constitueixen una inabastable oferta per a espècies que en el medi natural farien servir els penya-segats per viure-hi

EL dormidor de ballesters del carrer Ventura Rodríguez està format per joves i solters no reproductors

vida lluny de l'àrea de cria. Fa un niu senzill, a penes un rodal, principalment a l'interior dels envans pluvials. Cap al mes de març, aquest ocell, expert volador entre els voladors, ve de l'Àfrica subsahariana, on ha passat l'hivern, i, com les orenetes, amb les quals no l'hem de confondre, torna a buscar el mateix forat on l'any anterior va pujar els seus petits. Aquesta fidelitat és un misteri. Sigui com sigui, hi torna. No obstant, de vegades, quan arriba es troba que l'entrada del seu habitatge ja no existeix, ha estat tapada. Aquesta situació és molt freqüent, per la gran quantitat de rehabilitacions de façanes i, en concret, d'envans pluvials que s'escometen a l'any a la nostra ciutat.

Conscients d'aquest problema, l'Àrea de Medi Ambient de l'Ajuntament de Barcelona, la Direcció General de Medi Natural de la Generalitat i l'Institut Municipal de Paisatge Urbà han impulsat un programa de protecció i seguiment de les espècies d'aus protegides que crien en edificis, que, bàsicament, consisteix a localitzar punts de reproducció i detectar possibles conflictes amb la comunitat o amb la rehabilitació dels edificis en qüestió. Des de l'any 2007 s'han fet desenes d'intervencions, en algunes de les quals, atenent la singularitat del cas, l'Institut de Paisatge Urbà ha augmentat la quantia de la subvenció per a rehabilitació amb l'ob-

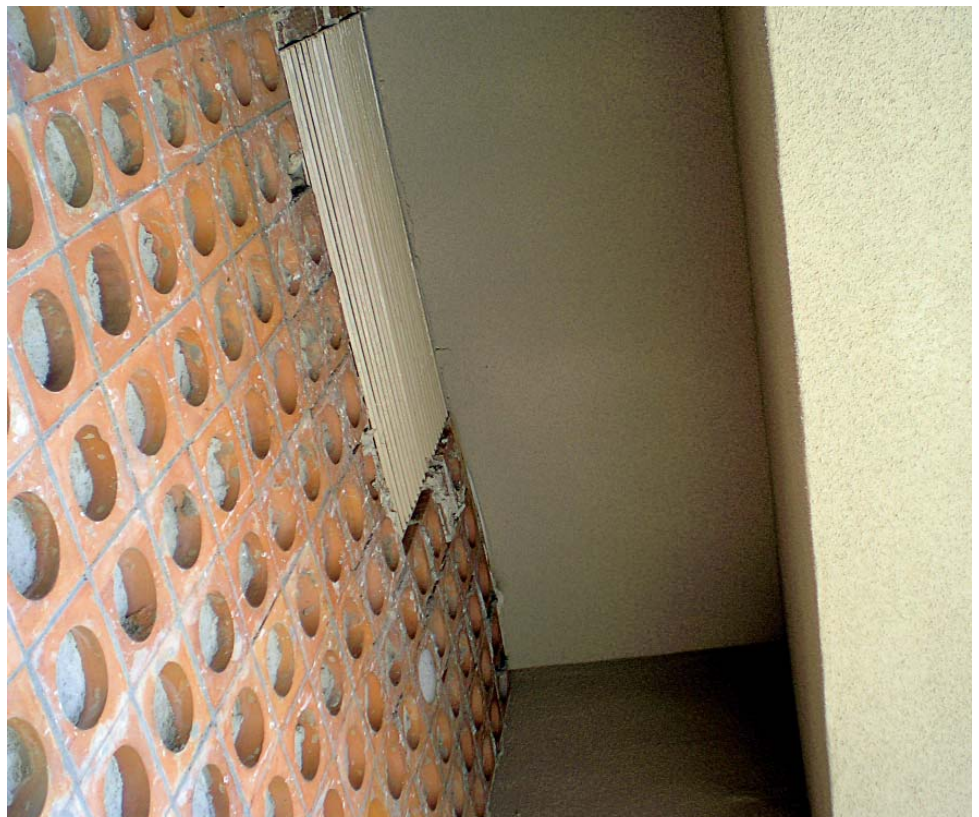
jectiu de conservar les espècies protegides que hi pogués haver.

Un dels casos més emblemàtics ha estat la conservació d'un dormidor de ballesters situat al carrer Ventura Rodríguez, 7-9, del districte d'Horta-Guinardó. Aquest dormidor està format per joves i solters no reproductors que van a jòc cada nit a la façana posterior d'aquest edifici. Tot i ser animals discrets, la munió d'ocells i la seva cridòria eren un fet conegut i suportat pels veïns i veïnes de l'immoble des de fa desenes d'anys. Enguany, però, tocava rehabilitació. Si no es feia en el moment adequat i respectant les estructures preexistents, aquest dormidor, singular en el context urbà (només en coneixem un altre d'igual al Camp Nou), podia desaparèixer. Gràcies a l'acord establert entre l'arquitecte de la rehabilitació, el constructor, la comunitat i l'administració, s'han realitzat les accions necessàries per mantenir aquest dormidor. Centenars de ballesters hi continuen tornant diàriament a descansar després de la seva laboriosa jornada, que consisteix a controlar les poblacions d'insectes que tanta nosa ens fan i recordar-nos cada dia, amb els seus xiscles i amb els seus acrobàtics vols, que al món no estem sols.

*Sergi Garcia
responsable del programa
de protecció de la fauna en edificis
www.asgalanthus.org*

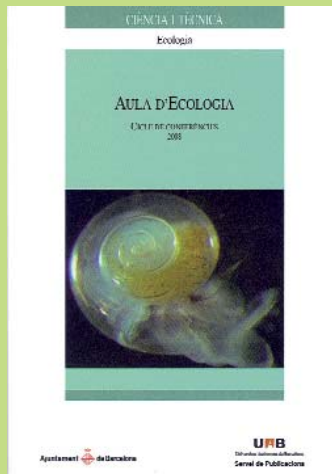

Fotografia en contrapicat del niu instal·lat a l'interior de l'edifici

Pàgines verdes

PUBLICACIONS

Aula d'Ecologia: conferències 2008

Coincidint amb la celebració de la catorzena edició de l'Aula d'Ecologia s'acaben de publicar, en format llibre, les conferències de l'any 2008. Entre els temes tractats van predominar les referències al canvi climàtic. El volum inclou les intervencions d'Agustín Sánchez-Arcilla, Joan David Tábara, Emilio Padilla Rosa, Jordi Miralles, Josep Maria Gili, Eva Calvo, Mariano Marzo, Antoni Farrero i Joan Pino.

Les conferències de les edicions anteriors es poden consultar al web

www.bcn.cat/agenda21.

Aula d'Ecologia: Cicle de conferències 2008. Anna Àvila i Jaume Terradas (eds.). Bellaterra: Universitat Autònoma de Barcelona, Servei de Publicacions, 2009

L'ESTIU ALS PARCS

Música als Parcs

El 25 de juny s'obre una nova edició del cicle Música als Parcs. Hi ha previstos una vintena de concerts per a tots els públics. El programa, en què hi ha la destacada participació de la Banda Municipal, inclou dues línies: una dedicada al jazz, i l'altra, a la música clàssi-

ca. Els escenaris seran parcs com els de Diagonal Mar, la Ciutadella, la Creueta del Coll o el Turó Park. Consulteu-ne la programació completa a www.bcn.cat.

ENTITAT DEL MEDI AMBIENT

Vine a conèixer les instal·lacions de tractament de residus i les depuradores!

Depuradora del Prat de Llobregat: dimarts 7 i 14 de juliol, 16 h
Ecoparc de Montcada i Reixac: dissabtes 4, 11 i 18 de juliol, 10 h
Planta de Triatge de Gavà: dijous 2, 9 i 16 de juliol, 16 h
Activitat gratuïta. Cal disposar de transport fins a la instal·lació. Inscripcions: compartim@lavola.com. Telèfon: 93 851 51 58.

CENTRE DE LA PLATJA

Està situat als porxos de la platja de la Barceloneta (sota el Passeig Marítim, davant de l'Hospital del Mar).

Estarà obert de l'1 de juny al 30 de setembre, cada dia, de 10 a 19 h.

Préstec gratuït de materials

Podeu fer servir els materials que trobareu a la Biblioplatja (premsa diària, revistes, còmics i llibres), la Ludoplatja (cubells, motlles, pales, rasclats i segadores) i l'Esportplatja (plats voladors, xarxes i pilotes de vòlei platja, pales i pilotes de tennis platja i jocs de petanca). De juny a setembre, cada dia, d'11 a 19 h, al Centre de la Platja i també a l'espigó de Bac de Roda, a la platja de la Mar Bella.

Cessió d'espais

Totes les entitats relacionades amb el litoral poden fer servir de franc la sala polivalent del Centre de la Platja i les seves prestacions. Cal reserva prèvia al telèfon 932 210 348.

Atenció i difusió

Sou una entitat del litoral de Barcelona i voleu donar a

conèixer les vostres activitats? Feu-les arribar al Centre de la Platja i en faran difusió. Al Centre també atenen dubtes i consultes referents al litoral, tant per telèfon com per correu electrònic (centreplatja@bcn.cat).

Polseres identificatives

Lliurament de polseres per als infants usuaris de les platges per facilitar-ne la identificació en cas que es perdin.

Exposicions

El Centre de la Platja acull l'exposició "El Parc dels Esculls", una mostra didàctica sobre aquests elements i el seu valor de cara a la recuperació del front marí de Barcelona. També s'hi podrà veure una mostra de les obres literàries i fotogràfiques participants en la III Gimcana fotogràfica al Litoral i en el Concurs de Poemes Embarca't 09 (votau les obres que més us agradin!). El diumenge, de 12 a 13 h, es fan visites guiades individuals, i cada dia, en horari a convenir, es fan visites per a grups.

Activitats per a tothom

Són totes gratuïtes, dirigides per un equip educatiu especialitzat. Cal reserva prèvia al telèfon 932 210 348.

- Dissabte 18 de juliol: "Naveguem amb el pailebot Santa Eulàlia": passejarem pel litoral barceloní amb aquest vaixell històric del 1918.

- Dimecres 5 d'agost: "Anem a l'Imax!": ens endinsarem en les *Profunditats marines* veient la impressionant pel·lícula en tres dimensions que porta aquest títol.

- Diumenge 20 de setembre, de 12 a 14 h: cloenda de temporada, amb el reconeixement a les obres amb més votació popular d'entre totes les presentades a la III Gimcana fotogràfica al Litoral i al II Concurs de

L'Estat del Món 2009

El Consell Assessor per al Desenvolupament Sostenible (CADS) i Unescocat tenen previst presentar, aquest mes de juny, a Barcelona, l'edició catalana de la publicació *L'Estat del Món 2009. El planeta s'escalfa*. La publicació es basa en les conclusions del Quart Informe d'Avaluació del Grup Intergovernamental sobre el Canvi Climàtic (GIECC) i és una guia de referència del canvi climàtic global. L'obra exposa les profundes conseqüències que pot tenir a llarg termini l'escalfament global per a la humanitat i per al nostre planeta, i investiga les opcions que la societat pot adoptar per combatre o, si més no, reduir els efectes inqüestionables del canvi climàtic. La publicació conté un apèndix sobre Catalunya elaborat pel CADS i l'Oficina del Canvi Climàtic.

L'informe anual del Worldwatch Institute presenta en cada edició un estat de la qüestió sobre un aspecte concret de l'ampli ventall de factors que determinen la situació del món respecte al medi ambient. L'anàlisi d'aquests factors va a càrrec d'especialistes en els temes i es presenta de forma alhora rigorosa i didàctica. Aquest any, l'informe tracta de l'escalfament global, de la contribució de l'activitat econòmica i les formes de vida a aquest escalfament i de quines serien les pautes a seguir per evitar conseqüències d'alt risc per a la vida al planeta i per promoure un desenvolupament sostenible.

Poemes Embarca't, exposades al centre de juny a setembre.

Activitats per a grups familiars i d'amics

Gratuïtes i dirigides per un equip educatiu especialitzat. Dates i horaris a convenir, trucant al 932 210 348.

- "Contes de sal i sorra": narració de contes relacionats amb el mar, acompanyada de tallers manuals adaptats a l'edat dels participants.
- "El Parc dels Esculls de Barcelona": titelles i tallers per conèixer aquest espai singular de recuperació de les platges de Barcelona.

Activitats per a grups d'infants i joves (Centre de la Platja)

Gratuïtes i dirigides per un equip educatiu especialitzat. Dates i horaris a convenir, trucant al 932 210 348.

- "Coneguem el Parc dels Esculls": titelles i tallers per conèixer aquest espai singular.
- "Netegem les platges!": conte o xerrada sobre residus a les platges, i passejada per la sorra per recollir i classificar deixalles.
- "L'aigua salada": experiments senzills i divertits per conèixer les característiques de l'aigua de mar.
- "Fem un aquari mediterrani!": conte i taller sobre la biodiversitat marina de les platges de Barcelona.

Activitats per a grups d'infants i joves (Creu Roja)

Gratuïtes i dirigides per un equip educatiu especialitzat.

Dates i horaris a convenir, trucant al 933 006 565.

- "Meduses i peixos aranya": aprendrem a identificar meduses i peixos aranya i en coneixerem els efectes.
- "Banderes a les platges": coneixerem els sistemes de senyalització a través del joc.
- "La Creu Roja a la platja": tallers sobre les tasques que desenvolupa el personal de la Creu Roja a la platja.
- "Aprèn del sol i de l'aigua": passejada per la platja i remullada al trencant, on es donaran recomanacions per a un bany segur.

Activitats per a grups de gent gran (Centre de la Platja)

Gratuïtes i dirigides per un equip educatiu especialitzat. Dates i horaris a convenir, trucant al 932 210 348.

- "Literatura de parc en parc": passejada per diferents parcs del litoral tot recitant poemes que hi estan relacionats.
- "Literatura de platja en platja": passejada per les platges de la ciutat tot recitant poemes que hi estan relacionats.
- "Com es gestionen les platges de Barcelona?": xerrada sobre les diferents institucions que mantenen la platja i sobre la gestió i recuperació del litoral per part de l'Ajuntament de Barcelona.
- "A la sorra, ens posem en forma!": sessió esportiva suau i relaxant adaptada a cada grup de participants.

Activitats per a gent gran (Creu Roja)

Gratuïtes i dirigides per un equip educatiu especialitzat. Dates i horaris a convenir, trucant al 933 006 565.

- "El sol i la platja ens ajuden a viure millor": xerrada informativa per donar eines que permetin regular l'activitat de cada persona a la platja en funció de les seves pròpies limitacions.

CENTRE DE RECURSOS
BARCELONA SOSTENIBLE

El Parc Agrari del Baix Llobregat

Amb més de 3.000 ha, el Parc Agrari del Baix Llobregat és un espai que ocupa una part del delta del Llobregat i de la vall d'aquest riu, i, per les seves característiques, és únic a l'estat espanyol. En aquest espai agrari no només es mira de preservar l'activitat agrària en un territori metropolità, sinó que, a més, es fa un esforç per promoure el desenvolupament econòmic de les explotacions agràries que s'hi mantenen. Farem una ruta naturalista que ens permetrà descobrir les diferents espècies vegetals (carxoferes, cirerers, carbassoneres, canyes, tamarius, figueres, pollanques) i d'aus (bernats pescaires, esplugabous, martinets blancs, ànecs, gavines, mallerengues, polles d'aigua, verdums) que hi ha en aquest espai d'especial riquesa. Apta per a tots els públics. L'activitat

estarà conduïda per Dani Díaz Diethlem, naturalista i ornitòleg del CEDAM.

Més informació sobre el Parc Agrari: <http://www.diba.es/parcagrari>.
Dimecres 17 de juny, de 18 a 20.30 h. Inscripcions a partir del 2 de juny.

Els paisatges marins de Barcelona

Els fons marins de les nostres costes contenen una amalgama d'escenaris propis, plens d'organismes diversos que s'han adaptat al lloc on viuen. Amb aquesta activitat ens endinsarem en els paisatges marins del Mediterrani per conèixer-ne la diversitat i les condicions que la fan possible, així com els diversos problemes que amenacen la seva participació riquesa. Després ens traslladarem amb una embarcació tradicional de pesca, el llaüt, fins a les instal·lacions de l'Aquari de Barcelona per conèixer les espècies mediterrànies que s'hi poden veure.
Dijous 18 de juny, de 10 a 13 h. Inscripcions a partir del 4 de juny.

Les clavegueres de Barcelona

Baixarem a la Barcelona subterrània per veure per dins les clavegueres que recullen l'aigua que surt de casa. En coneixerem l'estructura i sabrem les feines de manteniment i neteja que s'hi fan.
Dissabte 20 de juny. Inscripcions a partir del 5 de juny.

LA LLUNA

Plena: el 7 de juny a les 06.12 (serè) i el 7 de juliol a les 09.21 (tronades). **Minvant:** el 15 de juny a les 22.15 (augment de les temperatures) i el 15 de juliol a les 09.53 (temperatures elevades). **Nova:** el 22 de juny a les 19.35 (núvols i xàfecs) i el 22 de juliol a les 02.35 (núvols). **Creixent:** el 29 de juny a les 11.28 (calorós i sec) i el 28 de juliol a les 22.00 (calorós). **El 21 de juny, a les 05.45, comença l'estiu.**

EL SOL

L'1 de **juny**, el sol va sortir a les 04.20 i es va pondre a les 19.18, i el 30 de juny sortirà a les 04.20 i es pondrà a les 19.28. L'1 de **juliol**, el sol sortirà a les 04.20 i es pondrà a les 19.28, i el 31 de juliol sortirà a les 04.44 i es pondrà a les 17.10.

PLUJA I TEMPERATURA

El juny del 2008 es van recollir a l'Observatori Fabra de Barcelona 44,7 l per m² d'aigua de pluja, i el juliol del 2008, 55,9 l per m². La temperatura mitjana en aquest observatori va ser, el juny del 2008, de 20,7 °C, i el juliol del 2008, de 23,8 °C.

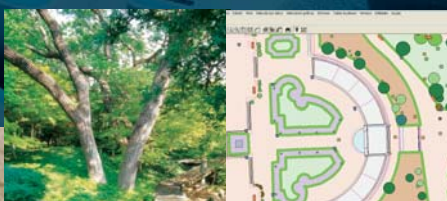
JARDINERIA

Al juny continua la intensa collita de flors. Es trasplanten les clavellines i es treuen de la terra cabeces de tulipes i jacints. També es fan esqueixos. Al juliol es planten els crisants i segueix la floració de dàlies, gladiols, narcisos i margarides. S'ha de regar intensament, sobretot la gespa, que es ressent de la calor.

El valor de la informació

ArboPlan, Sistema Integral de Gestió Urbana

- Inventaris informatitzats
- Aplicació informàtica de gestió
- Control de qualitat de les tasques de manteniment
- Documentació tècnica i normativa
- Avaluació de l'arbrat
- Anàlisi de l'arbrat
- Testificació instrumental i informes

ArboMap.Net, l'Eina Informàtica de Gestió d'Elements Urbans, com ara:

- Zones verdes i arbrat
- Mobiliari urbà
- Jocs infantils
- Ferms i paviments
- Xarxes i conductes
- Residus urbans

L'aplicació informàtica més implantada als ajuntaments de:

Àvila, Fuenlabrada (Madrid), Osca, Las Rozas (Madrid), Lekeitio (Biscaia), Madrid, Pamplona, Parc de Vallparadis (Terrassa), Parque del Buen Retiro (Madrid), Parque de María Luisa (Sevilla), Pinto (Madrid), Segòvia, Sevilla i Vitòria

CONSULTORIA MEDIAMBIENTAL

Príncipe de Vergara, 210 - esc. A - 1º D. 28002 Madrid
Tel.: 915 618 400 / Fax: 915 618 447
tecnigral@tecnigral.es / www.tecnigral.es

AZAHAR

AZAHAR JARDINERIA Y RIEGOS S.A
Polígono industrial
C/ Riera Roja nº 29 C
08830 Sant Boi de Llob.

www.azahar.es

- Servei de conservació i manteniment d'espais verds.
- Gestió integral d'arbrat.
- Instal·lació i gestió de xarxes de reg automatitzades.
- Construcció de jardins.
- Obres de restauració paisatgística.
- Repoblacions forestals.
- Disseny d'espais verds.

c/ Fra Juníper Serra, 59-75
08030 BARCELONA
Tel: 93 278 76 00 - Fax: 93 278 76 96
www.urbaser.es

K.O. CO₂, Kit d'oficina sostenible

Marc fotogràfic, contenidor de residus de sobretaula i guia de bones pràctiques, fets tots tres de paper reciclat trepat. Aquesta és una de les raons per les quals tenim el **Premi 2007 Disseny per al reciclatge per la nostra estratègia +D'I**

elTinter

ARTS GRÀFIQUES, EDICIONS
I PRODUCCIONS S.A.L.

La Plana, 8 - 08032 Barcelona
Tel. 93 357 00 50 - 93 357 06 04
Fax 93 357 02 66
eltinter@eltinter.com
www.eltinter.com

grup
CLD

CONCESIONARIA
BARCELONESA

CLD, Neteja i Gestió Ambiental

Gran Via de Carles III, 98, 3a. planta
08028 Barcelona

tel.: 93 330 85 18/19, fax: 93 330 85 23

a. e.: info@grupcld.com

web: www.grupcld.com

Pisto68 **Dumar** 1997

Pisto68 S.L.
Rosselló, 340, 5è-1a, Esc.D
08025 Barcelona
(0034) 934 591 354
pisto68@pisto68.com

**Solucions pràctiques per protegir
i conservar el Medi Ambient**

Cendrer de platja
Cendrer Portàtil
Ecocendrer

Recol·lidors de KK
Aparcament Caní
Papereres Canines

Consigna de platja
Punt SOS platja
Cendrers Urbans

Embut per a oli
Economitzadors

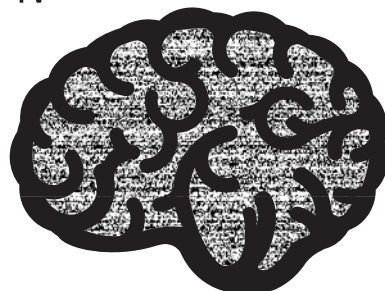
Vehicles Ecològics
Braçalel de seguretat
Xarxes anti - meduses
Fundes tèrmiques de neoprè
Envasos per piles

Contes Educatius

Estarem encantats de cercar qualsevol producte
que necessiti i no trobi a la nostra web

www.pisto68.com

PLAY TV

PLAY BDU

BDU
¿jugamos?

BDU juegos infantiles Richter : Tel: 932 464 904 : Mail: bdu@bdu.es : web: www.bdu.es

Centre mèdic Teknon

Aranjuez
 Àrea Metropolitana de Barcelona
 Bilbao
 Burgos
 Cerdanyola
 Colmenar Viejo
 Cunit
 Ferrol
 Fuenlabrada
 Getxo
 Ibiza
 La Coruña
 La Orotava
 Madrid
 Masnou

CESPA, LÍDER EN JARDINERIA PÚBLICA DES DE FA MÉS DE TRENTA ANYS

Més de 120 clients repartits per tot Espanya estan satisfets amb el nostre servei i fan que avui CESPA compti amb una plantilla de més de 1.500 grans professionals que treballen diàriament per netejar, segar, podar, adobar, plantar i, en definitiva, tenir cura de més de 2.000 hectàrees de parcs i jardins públics.

Gràcies a la vocació, a la responsabilitat, a l'entrega i a l'esforç diari d'aquests jardiniers, la resta de ciutadans podem gaudir d'una cosa que no té preu, malgrat que ens esforcem a posar-n'hi: els jardins.

Mondragón
 Móstoles
 Múrcia
 Ourense
 El Prat de Llobregat
 Port de Barcelona
 "Puppy" (Bilbao)
 Reus
 Santiago de Compostel·la
 Sestao
 Universitat Complutense
 Valladolid
 Valls
 Vilanova i la Geltrú
 Villanueva de la Calzada
 Vigo
 Zamora

Música als Parcs

Clàssica · Jazz · Banda Municipal
juny, juliol i agost

Informa-te'n a www.bcn.cat/mediambient

Patrocina:

Col·labora:

banda
municipal
barcelona

Agraïments:

**Barcelona
pel Medi
Ambient**

Ajuntament de Barcelona